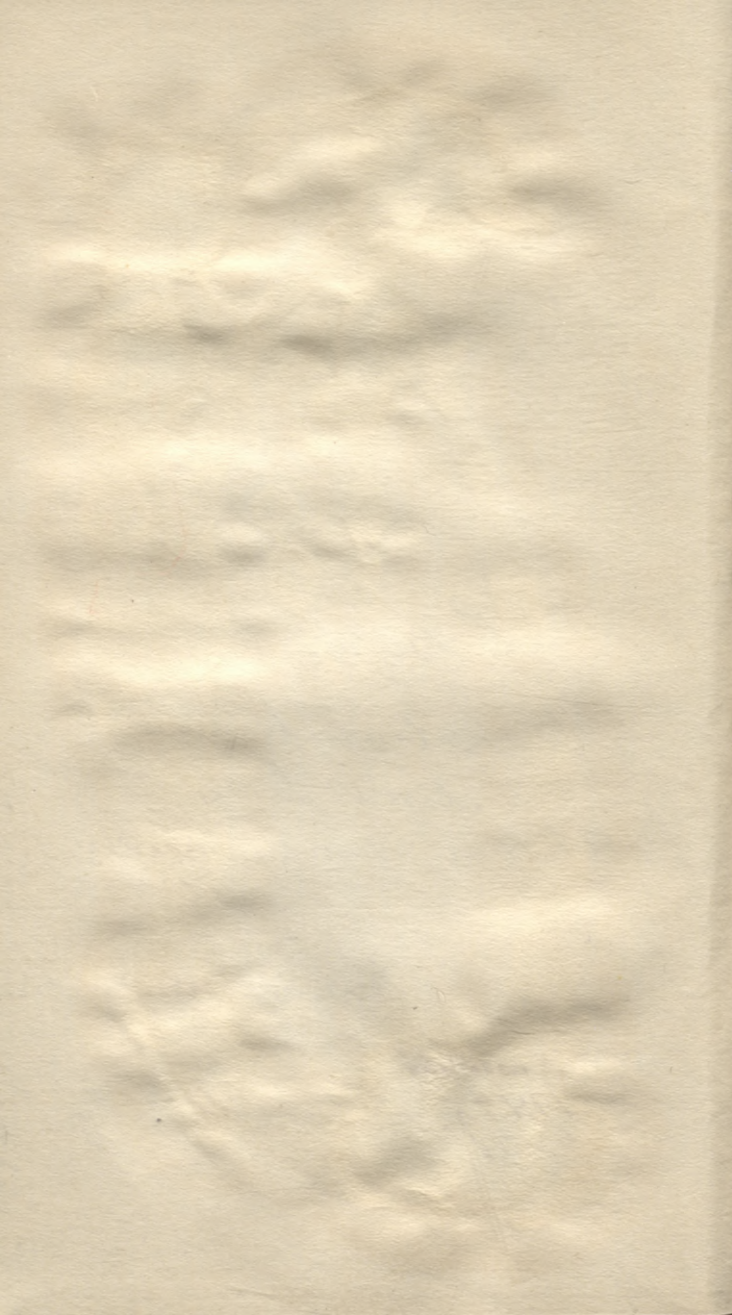

A
L-3342

~~A~~
L 3342

Dubl
2
84

E. T. A. H O F M A N S

DODŽS
UN
DOGARESA

No vācu valodas tulkojis
FRICIS DZIESMA
LUDOLFA LIBERTA
ietērs un originallitografijas

ZELTA ĀBELE
1939

L-2
R-1

E. T. A. Hoffmann
DOGE UND DOGARESSA

PSR
VALSIEBENBIBLIOTEKA

~~37~~ 41.868; 16 Ep.

0309057618

Ar šo nosaukumu Mākslas akademijas 1816. gada izstādes katalogā Berlinē bij apzīmēta glezna, ko bija darinājis drošais un spējīgais akademijas loceklis K. Kolbe un kas neatvairamā burvībā valdzināja ikvienu, tā ka vieta šī darba priekšā reti kad palika brīva. Dodzs dārgās greznās drānās, tikpat bagātīgi rotātai dogaresai blakus, iznāk balustrades priekšā; viņš — sirmgalvis ar pelēku bārdu, sarkanīgi brūnu seju, kuras savādās vaibstu līnijas norāda gan

uz spēku, gan vājumu, gan uz lepnumu un pārgalvību, gan labsirdību; viņa — jauna sieviete alkainām skumjām un sapņainu ilgošanos skatienā un visā stāvā. Aiz viņiem — vecīga sieviete un vīrs, kas tur atvērtu saulesargu. Balustrades malā kāds jauneklīs pūš gliemežveidīgi savītā ragā, un tās priekšā atrodas bagātīgi izgreznota, ar veneciešu karogu rotāta gondola ar diviem airētājiem. Dibensplanā plešas simtu un simtu burām klātā jūra un no ūdeņiem paceļamies redz krāšņās Venecijas torņus un pilis. Pa kreisi var ievērot Svēto Marku, pa labi, vairāk priekšplanā, San Džordžo Madžore. Gleznas zelta rāmī iegriezti vārdi:

"Ah! senza amare	"Ai, iet man uz jūru
andare sul mare,	ar pretību tīru —
col sposo del mare	ar ūdeņu vīru
non può consolare."	uz dzīvi jo sūru."

Šīs gleznas priekšā kādu dienu iesākās niekalbīgs strīdus par to, vai mākslinieks šai darbā gribējis rādīt tikai gleznu, tas ir — acumirklīgā situācijā

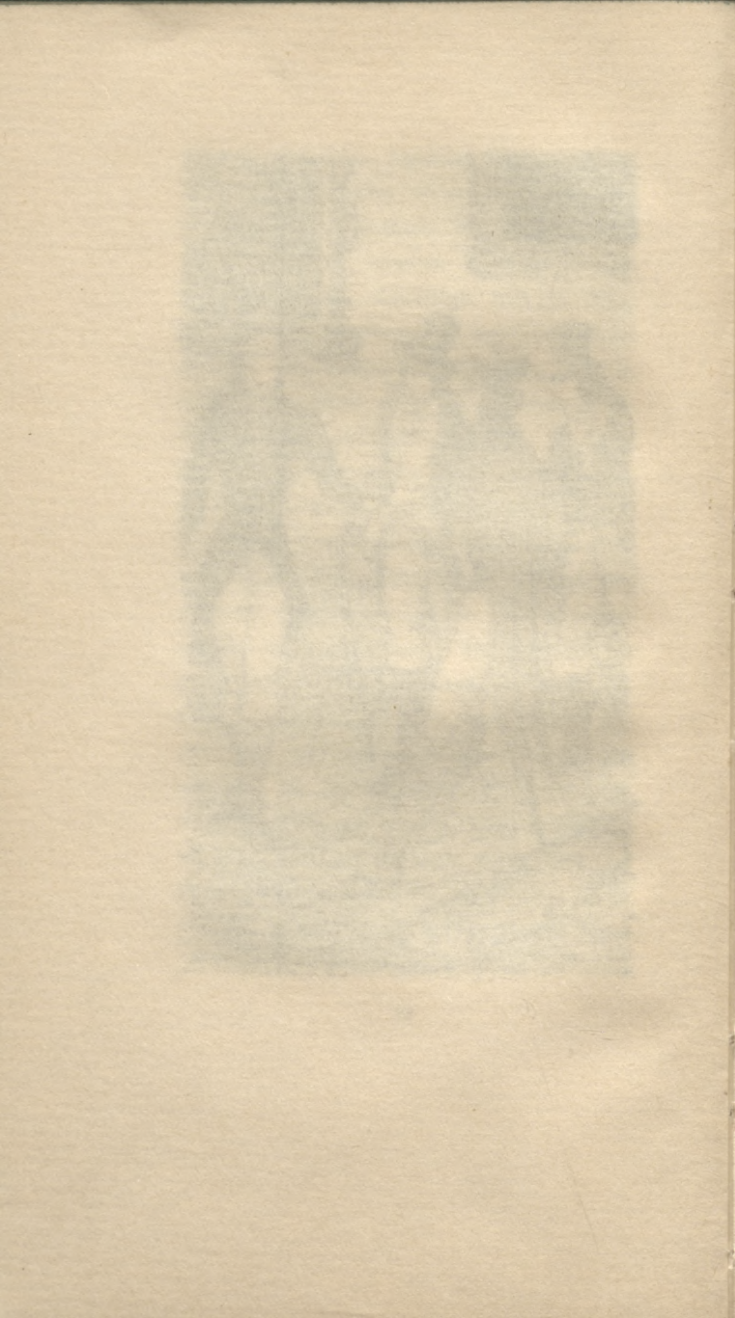
attēlot pantiņā pietiekoši skaidri parādīto veco nodzīvojušos vīru, kas ar visu bagātību un varenību nevar apmierināt kādas ilgu pilnas sirds vēlēšanos, vai rādīt patiesi piedzīvotu notikumu. Pļāpāšanā noguruši, ķildnieki viens aiz otra atstājās no pulciņa, tā ka beidzot palika tikai divi dižciltīgai gleznošanas mākslai visai labvēlīgi draugi. "Es nezinu", iesāka viens, "kā var sev sabojāt visu baudījumu ar tādu mūžīgu spriešanu un spriedelēšanu. Bez tam, kā es patiesi domājos jaužam, ja šim dodžam un dogaresai būtu kādas attiecības dzīvē, tad pavisam savādā veidā arī mani iespaido bagātības un varas mirdzums, kas izplatijies tam visam pāri. Redziet šo karoģu ar spārnoto lauvu, kā viņš, pasauli valdīdams, ceļas gaisos — ai lieliskā Venecija!" Viņš sāka deklamēt Turandotas mīklu par adriatisko lauvu: *Dimmi, qual sia quella terribil fera etc.¹*

¹ No Gocci komedijas. "Saki man, kas tas par briesmīgu zvēru . . ."

Tikko viņš bija beidzis, kāda labska-
nīga vīrieša balss steidzās dot Kalafa
atbildi: *Tu quadrupede fera etc.*². Drau-
gu nepamanīts, viņiem aizmugurē bija
piestājies kāds dižciltīga izskata vīrs,
mākslinieciski pārmetis pelēko mēteli
plecam, un dzirkstošām acīm vēroja
gleznu. — Sākās sarunas, un svešais sa-
cija gandrīz svētsvinīgā tonī: "Ir sav-
dabīgs noslēpums, ka māksliniekam bie-
ži ataust gleznas, kuru tēli, sākumā ne-
pazīstami, bezķermenīgi, tukšā telpā klīs-
toša migla, tikai mākslinieka iedomā sāk
pieņemt formas dzīvošanai un liekas at-
raduši savu dzimteni. Un pēkšņi šis
priekšstats sasaistas ar pagātni vai ar nā-
kotni un ataino tikai to, kas patiesi no-
ticis vai vēl notiks. Kolbe varēja pat
nezināt, ka savā gleznā viņš attēlojis
nevienu citu, kā dodžu Marino Faljeri
un viņa laulāto draudzeni Anunciātu." —
Svešnieks klusēja, bet abi draugi vēlē-
jās, lai viņiem uzminētu šo mīklu tāpat

² Turpat. "Tu četrkājainais zvērs..."

kā adriatiskā lauvas mīklu. Tad viņš teica: "Ja jums, ziņkārīgie kungi, ir pacietība, tad gribu šepat ar Faljeri dzimtas stāstu jums izskaidrot šo gleznu. Bet vai jums ir pacietība? — Es stāstīšu ļoti plaši, jo nevar citādi runāt par lietām, kas man tik dzīvas acu priekšā, it kā es pats būtu tās skatījis. — Tāds varētu būt arī šis gadījums, jo katrs vēsturnieks, kāds esmu arī es, ir runājoša pagātnes spoka pasuga."

Abi draugi iegāja ar svešinieku kādā nomaļā istabiņā, kur viņš bez kādiem ievadvārdiem iesāka šādi:

Pirms ļoti ilga laika, ja nemaldos, tas notika tūkstots trīs simti piecdesmitceturtnā gada augustā, kad drošsirdīgais ģenujiešu karavadonis, saukts Paganino Doria, bija izkāvis veneciešus līdz pēdējam vīram un ieņēmis viņu pilsētu Parenco. Līcī pavisam tuvu Venecijai braukāja viņa galeras ar lielām komandām šurpu un turpu kā badīgi zvēri, kas nemierīgā kārībā skraida no vienas pu-

ses uz otru glūnēdami, kā visdrošāk sagūstīt medijumu, un tautu un tirgoņus pārņēma nāves bailes. Visi vīrieši, kas vien varēja rokas kustināt, ķērās pie ieročiem vai airiem. Ļaužu bari sapulcējās San Nikolo ostā. Lai ienaidniekam slēgtu ieeju, nogremdēja kopā savāžotus kokus un kuģus. Kamēr še mežonīgā jūklī žvadzēja ieroči un slogi rībēdami iegrima putojošā jūrā, uz Rialto redzēja tirgoņu aģentus, kā tie, aukstus sviedrus no bālajām pierēm slaucīdami, izšķobītām sejām un aizsmakušām balsīm uzprasija procentes uz procentēm par skaidro naudu, jo apdraudētai republikai vajadzēja arī tās. Neizdibinamais mūžīgās varas lēmums tomēr bija, ka taisni šajā posta un trūkuma laikā apdraudētais ganampulks ieguva labo ganu. Bēdu pavisam sagrauzts, nomira dodžs Andrea Dandulo, kuru tauta dēvēja par mīlo grafiņu (il caro continuo), jo viņš vienmēr bija dievbijīgs un draudzīgs un nekad negāja pāri Marka lau-

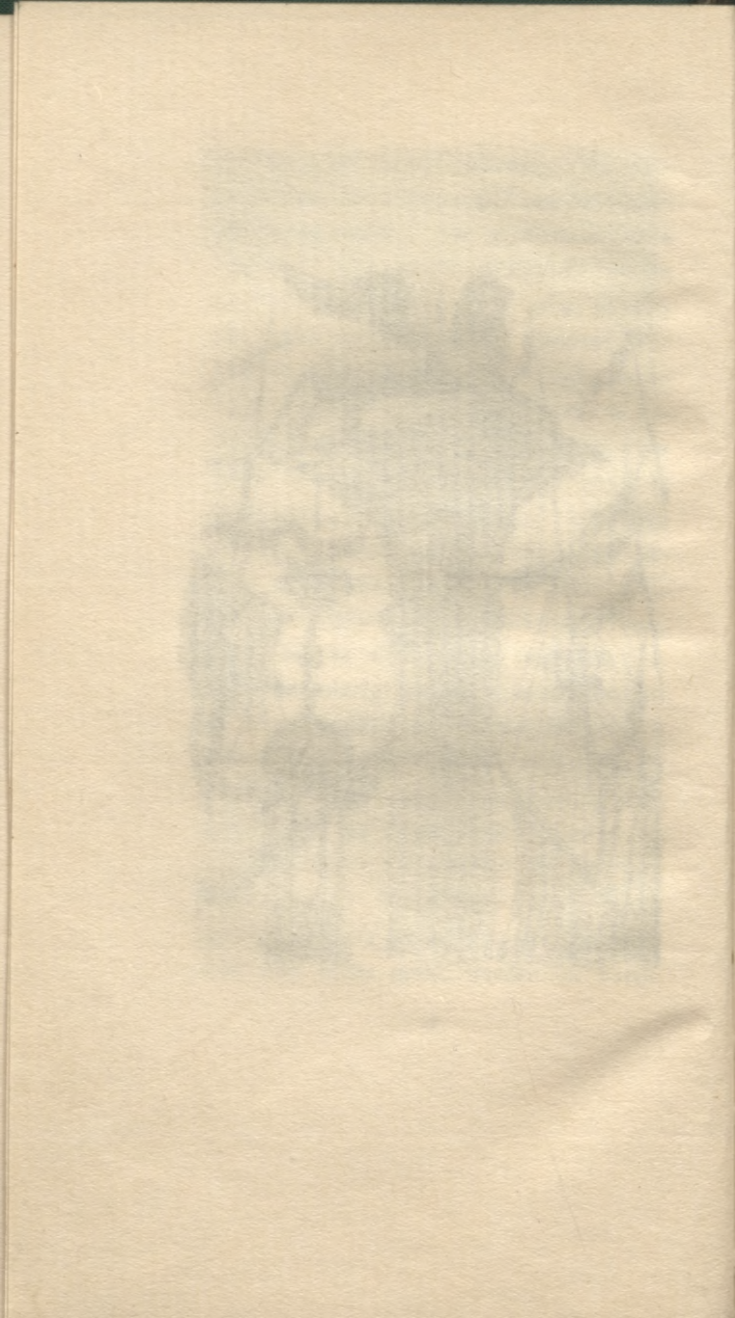
kumam, nenesot katram, kam vajadzēja naudas vai laba padoma, mierinājumu lūpās vai cechinas kabatā. Kā jau tas notiek, nelaiimes piemeklēto katrs citādi tikko jūtams sitiens ņer divkārt sāpīgi, tā arī tauta vaimanās un noskumšanā vai pazaudēja sevi, kad Svētā Marka zvani tumšām baigām skaņām vēstija par hercoga nāvi. Nu viņu sargs un cērība aizgājis, un nu viņiem vajadzēs liekt muguras ģenujiešu jūgā — viņi skaļi žēlojās un neievēroja, ka patlaban vajadzīgai kara darbībai Dandulo zaudējums nemaz nebija tik svarīgs. Labais grafiņš labprāt dzīvoja klusumā un mierā un labāk sekoja zvaigznāju brīnišķīgajiem ceļiem nekā neatrisinamiem valsts gudrību samezglojumiem, labāk saprata svētajos Lieldienu svētkos kārtot procesijas nekā vadīt karapulkus. Nu vajadzēja vēlēt jaunu dodžu, kas, vienlīdz apdāvināts ar vīrišķīgu karavadoņa prātu un krietnu valstsvīra gudrību, izglābtu pašos pamatos satricināto Vene-

ciju no vienmēr pādrošāko ienaidnieku draudošās varas. Sapulcējās senatori, bet redzēja tikai sadrūmējušas sejas, stīvus skatienus un noliektas, rokām atbalstītas galvas. Kur atrast vīru, kas tagad ar drošu roku satvertu un spētu pareizi virzīt vaļā palaisto stūri? Vecākais padomnieks, saukts Marino Bodoeri, beidzot pacēla savu balsi. "Še ap mums, starp mums", tā viņš runāja, "jūs viņa neatradīsiet, bet vēršiet savus skatus uz Aviņjonu, uz Marino Faljeri, ko mēs aizsūtījām novēlēt laimes pāvestam Inocentam viņa ievēlēšanas gadījumā, viņš varēs tagad ko labāku darīt, viņš mēģinātu, ja mēs to izvēlētu par dodžu, stūrēt prom no visām bēdām. Jūs iebildīsiet, ka šim Marino Faljeri jau tuvu pie astoņdesmit, ka mati un bārda viņam jau tīrais sudrabs, ka viņa spirts izskats, viņa kvēlojošās acis, deguna un vaigu sārtums, kā tas mēlnešiem patiktos, būtu drīzāk pierakstami Ķipras vīnam nekā iekšējam spēkam, bet neņ-

miet to vērā. Atminieties, kādu spīdošu drosmi šis Marino Faljeri parādīja Melnajā jūrā kā flotes pavēlnieks, pārdomājiet, kādiem vajadzēja būt tiem nopelniem, kas varēja iekustināt Svētā Marka prokuratorus piešķirt viņam Valde-marino grafistes bagātīgos lēņu īpašumus?" — Tā Bodoeri izcēla Faljeri nopelnus un prata atspēkot katru iebildumu, līdz beidzot par Faljeri vienojās visas balsis. Dažs gan vēl daudz runāja par Faljeri dusmu lēkmēm, par viņa valdītāri un stūrgalvību, tomēr tas nozīmēja: "Taisni tādēļ, ka visas šīs īpašības vecumā mazinās, vēlēsim sirmgalvi, bet ne jaunekli Faljeri." Kad nu tauta uzzināja par jaunā dodža ievēlēšanu un atļāvās nevaldamām, trakulīgām gaviļēm, pēlēju balsis apklusa pavisam. Tiešām šādā briesmu pilnā laikā, šādā nemierā un sasprindzinājumā katrs lēmums, ja vien tāds rodas, liekas kā debesu mājiens! — Tā notika, ka labais grafiņš ar visu savu dievbijību un piemilību kļuva pavisam

aizmirsts, un ikviens kļiedza: "Pie svētā Marka, šim Marino jau sen vajadzēja būt mūsu dodžam, tad pādrošais Doria nesēdētu vairs mums uz kakla!" — Un sakropļoti kareivji lēnām cēla nevarīgās rokas augstu gaisā un kļiedza: "Tas ir Faljeri, kas sakāva Morbasanu — šo drošsirdīgo karavadoni, kura uzvaru karogi plīvoja Melnajā jūrā." Un kur vien tauta sapulcējās, kāds stāstīja par vecā Faljeri varoņdarbiem, un, it kā Doria jau būtu beigts, gaisi pildījās mežonīgiem gaviļu kļiedzieniem. Še gadījās, ka beidzot atgriezās arī Nikolo Pizani, kurš, debess zina kāpēc, nesaticis Doriu, bija mierīgi aizzēģelējis uz Sardīniju. Doria atstāja līci, un tas, ko izsauca Pizani flotes tuvošanās, tika pierakstīts briesmīgajam vārdam: Marino Faljeri. Tautu un tirgoņus par laimīgo izvēli pārņēma kāds fanatisks savilņojums, un, lai to sevišķi atzīmētu, noprieda saņemt dodžu kā debesu vēstnesi, kas atnes godu, uzvaru un valsts

varenību. Divpadsmit patricieši, katrs liela un mirdzoša kalpotāju pulka pavadīts, tika siņjorijas sūtīti līdz Veronai, kur republikas sūtņi, tikko Faljeri tur nonāca, vēlreiz svinīgi paziņoja viņam ievēlēšanu par valsts galvu. Kjodžias podesta norīkotas, piecpadsmit bagātīgi greznotas galeras, viņa vienīgā dēla Tadeo Džustiniani vadībā, tad uzņēma Kjodžiā dodžu un viņa pavadoņību, kas nu it kā varenākais un uzvarām bagātākais monarchs brauca uz San Klements, kur viņu sagaidīja Bucentaurs³.

Taisni tajā acumirkļī, kad Marino Faljeri bija sagatavojies kāpt kuģī, un tas notika trešā oktobra vakarā, kad saule jau sāka rietēt, izstiepies uz cietā marmora klona Doganas⁴ kolonu priekšā gulēja kāds nabaga nelaimīgs cilvēks. Strīpainā audekla skrandas, kurām krāsa vairs nebija nosakama un kas reiz varēja būt kuģinieka tērps, kādu valkā naba-

³ Dodža parades kuģis.

⁴ Muitnīca.

0309057618

Vija Leča Latv. PSR
VALSTS BIBLIOTEKA

87 — 41.868

dzīgākie nastu nesēji un airētāji, nokarājās no viņa noliesējušā ķermeņa. No krekla nekas nebija pāri palicis, un visur spīdēja nabaga āda, bet tā bija tik balta un smalka, ka tādas nekaunētos arī dižciltīgākās dzimtas atvase. Kalsenums jo vairāk izcēla viņa labi veidoto locekļu daiļo samēru, bet uzlūkojot gaišos kastaņbrūnos matus, kas sajukuši apēnoja skaisto pieri, zilās, vienīgi bezcerīgās skumjās satumsušās acis, ērgļa degunu un smalki veidoto muti, tapa skaidrs, ka nenovēlīgais liktenis šo augstā dzimuma svešnieku, kuram varēja būt augstākais divdesmit gadu, bija nosviedis tautas zemākajā kārtā.

Kā jau sacīts, jauneklis gulēja Doganas kolonu priekšā, galvu atbalstījis uz labās rokas, un nekustīgs, stīvu, domas nesaturošu skatienu vērās jūrā. Varētu domāt, ka dzīvība ir viņu pametusi un nāvescīņa pārakmeņojusi par statuju, ja vien viņš nebūtu šad un tad it kā neizsakamās sāpēs nopūties. Tās droši vien

bija sāpes viņa kreisajā rokā, kas, izstiepta uz bruģa un aptīta asiņainām lupatām, likās būt smagi ievainota.

Visas darbnīcas bija pamestas, visi rūpniecības uzņēmumi klusēja, tūkstoš barkās un gondolās visa Venecija devās pretī augsti cildinātam Faljeri. Tā gadījās, ka nelaimīgam jaunam cilvēkam bezcerības nevarībā nācās stenēt savās sāpēs. Taču acumirkļi, kad viņa gurdā galva noslīga uz bruģa un viņš šķita tuvu nesamaņai, kāda aizsmakusi balss gandrīz žēlabaini vairākkārt kļiedza: "Antonio — manu mīlo Antonio!" — Antonio beidzot pusē piecēla ķermeni un, pagriezdams galvu pret Doganas kolonām, no kurienes balss likās nākam, izdvesa pavisam vāri un tikko saprotami: "Kas gan mani sauc? — Kas nāks iemest jūrā manu līķi, jo šeit es drīzi būšu pagalam!" Tad, elsodama un kāšēdama un uz spieķa balstīdamās, ievainotam jauneklim tuvojās kāda maza sačervelējusi vecenīte un, notupdamās vi-

ņam blakus, savieba seju pretīgās ņirgās un smieklos. "Ģeķīgais bērns", šļupstēja vecā, "ģeķīgais bērns, tu gribi še iet bojā, gribi tādēļ nomirt, ka tev atmirdz zeltīta laime. Paskaties tikai, paskaties vien plīvojošās ugunis vakaros — tās ir cechinas priekš tevis. — Bet tev jāēd un jādzer, mīļais Antonio, jāēd un jādzer, jo tikai bads ir tas, kas tevi notriecis zemē uz aukstajiem akmeņiem! — Roka ir jau vesela, jau atkal vesela!" Vecenē Antonio pazina savādo ubadzi, kas, uz franciskaņu baznīcas kāpnēm sēdēdama, vienmēr kreķšķinot un smaidot mēdza izlūgties no apmeklētājiem dāvanas un kurai dažreiz viņš, neizskaidrojamas dziņas dzīts, bija atmetis pa sūri grūti pelnītam kvatrino, kas viņam pašam nemaz nebija lieks. "Laid mani mierā", viņš teica, "laid mani mierā, vecā ārprātīgā sieva — tas, kas mani bezspēcīgu un izmisušu dara, tiešām ir vairāk bads nekā mans ievainojums, kopš trijām dienām neesmu no-

pelnijs neviena kvatrino. Gribēju tikt pāri uz klosteri un mēģināt sadzīt pāris karotes slimnieku zupas, bet visi biedri ir prom — vairs nav neviena, kas mani aiz līdzcietības uzņemtu barkā, un tā esmu še nokritis un, droši vien, vairs nekad neuzcelšos." "Hi, hi, hi", krekšķināja vecā, "kādēļ tūlīt izsamist? kādēļ tūlīt atsacīties? tu esi izslāpis, tu esi izsalcis, priekš tā man ir padoms. Še ir skaistas žāvētas zivtiņas, tikai šodien Cekā pirktas, še ir citronu sula, še viena laba balta maizīte, ēd un dzer, dēliņ, tad paskatīsimies ievainoto roku." No maisa, kas nokarājās tai kā kapuce pār muguru un pacēlās augstu pāri noliektajai galvai, vecā tiešām bija izņēmusi zivis, maizi un citronu sulu. Tikko Antonio bija apslapinājis ar vēso dzērienu iekaisušās, sasprēgājušās lūpas, izsalikums atmodās ar divkāršu spēku, un viņš kārtīgi aprija zivis un maizi. Vecā pa to laiku nopūlējās attīt viņam lūpatas no slimās rokas, un tad atklājās, ka

roka bija stipri sasista, bet rēta jau pilnā dzīšanā. Uztriepdama tai no mazas kārbīņas ziedi, to iepriekš apsildījusi ar savu elpu, vecā vaicāja: "Bet kas tad tevi tik stipri sasitis, manu dēliņ?" Pavisam atspirdzis un jaunas dzīvotkvēles pārņemts, Antonio bija jau pilnīgi piecēlies; zibošām acīm, dūrē savilkto labo roku pacēlis, viņš kļiedza: "Ha! — Nikolo, nelietis, gribēja mani sasist kroplu, jo viņš apskauž mani par katru nabaga kvatrino, ko atmet man labdarīga roka. Tu zini, vecā, ka es ar grūtībām savu dzīvību velku tādējādi, ka palīdzu no kūģiem un barkām ienest preces vācu tirdzniecības namā, tā sauktajā Fontego (tu taču labi pazīsti šo ēku)." — Tikko Antonio vārdu "Fontego" izrunāja, vecā sāka riebīgi krekšķināt un smieties un nepārstādamās buldurēja "Fontego — Fontego — Fontego." — "Beidz tavus dullos smieklus, vecā, lai varu izstāstīt", sadusmots uzkliedza Antonio; tad vecā tūlīt palika klusu, un Antonio

turpināja: "Tad es biju nopelnījis dažus kvatrino, nopircis sev jaunu kamzoli, izskatījos diezgan stalts un iekļuvu gondoljeru skaitā. Tā kā vienmēr biju priecīgā omā, aši braucu un zināju dažu skaistu dziesmu, tad arī nopelnīju dažu labu kvatrino vairāk par citiem. Bet tad biedros pamodās pret mani skaudība. Viņi nomelnoja mani kungam, kas tad mani aizdzina projām; visur, kur es gāju un stāvēju, viņi sauca man: 'Vācu suns! nolādētais ķecers!' un pirms trijām dienām, kad pie San Sebastjanas palīdzēju uzritināt krastā kādu barku, viņi man uzbruka ar akmeņiem un kokiem. Es drošsirdīgi sargāju savu ādu, bet tad mani ķēra ļaunā Nikolo irkļa belziens un, noslīdot man gar galvu un smagi ievainojot roku, notrieca mani pie zemes. — Nu, tagad, vecā, tu esi pilnam manu ēstgribu apmierinājusi, un patiesi jūtu arī, ka tava ziede manai ievainotai rokai brīnumainā kārtā dara labu. Redzi tikai, ka es to varu atkal

cilāt — nu es varēšu atkal spēcīgi airēt!” Antonio bija piecēlies no zemes un spēcīgi vicināja ievainoto roku šurpu un turpu, bet vecā atkal skaļi krekšķināja un pavisam neparasti, it kā īsiem lēcieniem dejodama, tipināja šurpu un turpu, un skaitīja: “Dēliņ, dēliņ, manu dēliņ — iries droši — droši — viņš nāk — viņš nāk, zelts deg gaišās liesmās, iries droši, droši! — tomēr tikai vienu reizi, tikai vienu reizi! — tad vairs nekad!”

Antonio neievēroja vecās izturēšanos, jo viņa priekšā bija sācies visskaistākais uzvedums. Ar adriatisko lauvu plīvojošā karogā, skanīgiem irkļu sitieniem kā spēcīgu spārnu nests zelta gulbis no San Klemensas peldēja šurpu Bucen-taurs. Tūkstoš barku un gondolu ielēnčts, dižciltīgi pacēlis drošsirdīgo galvu, viņš likās pavēlam kādai gavilējošai armijai, kas šķita mirdzošām galvām iznirusi no jūras dziļumiem. Vakara saule meta sārtos starus pār jūru un Veneci-

ju, visu apvijot kvēlojošām liesmām; un kamēr Antonio, visas rūpes aizmirsis, lielā aizgrābtībā to uzskatīja, mirzums kļuva aizvien asiņaināks un asiņaināks. Dobja šalkoņa kļuva dzirdama gaisos un kā briesmīga atbalss atskanēja vēlreiz no jūras dzelmes. Melni mākoņi atnesa vētru un ietvēra visu biezā tumsā, kamēr viļņi uz trakojošās jūras kā šņācoši putaini nezvēri cēlās aizvien augstāk un augstāk un draudēja aprīt visu. Drīz vien redzēja gondolas un barakas sajauktām burām dzenamies pa jūru. Lēzenā dibena dēļ nespēdams pretoties vētrai, Bucentaurs valstijās šurpu un turpu. Ragu un trompetu priecīgo gaviļu vietā cauri vētrai dzirdēja apdraudēto ļaužu baiļu kliezienus.

Antonio izbrīnijies skatījās, tuvu viņam priekšā žvadzēja it kā važas, viņš paskatījās lejup, viļņi šūpoja mazu, mūrim pieķēdētu laiviņu — tad viņa dvēseli skāra it kā zibens. Viņš ielēca laivā, atraisīja to, satvēra irkli, ko tur at-

rada, un lepnī un droši izdzina laivu jūrā, taisni uz Bucentauru. Jo tuvāk viņš nāca, jo skaidrāk saprata kļedzienus pēc palīdzības. "Šurpu! — šurpu! — glābiet dodžu! glābiet dodžu!"

Ir zināms, ka mazās zvejnieku laivas līcī, kad vētra plosas, tiešām ir drošākas braukšanai un labāk apkalpojamas nekā lielākās barkas, un notika, ka tās tagad no visām pusēm steidzās glābt varenā Marino Faljeri dārgo galvu. Bet dzīvē gadas vienmēr, ka mūžīgā vara piešķir cēla darba krietnu izdošanos tikai vienam, kamēr visi pārējie nopūlas ap to gluži veltīgi. Tas, kam jaunizvēlētā dodža izglābšana tika novēlēta šoreiz, bija nabaga Antonio, un tālab viņam vienam pašam izdevās mazā, šaurā zvejnieku laiviņā laimīgi aizirties līdz Bucentauram.

Vecais Marino Faljeri, šādām briesmām pieradis, ne mirkli nepārdomādams, ātri izkāpa no greznā, bet nodevīgā Bucentaura un iesēdās nabaga Antonio ma-

zajā laiviņā, kuru, kā delfinu, viegli vadīdams pāri šlakatainiem viļņiem, Antonio nedaudzās minutēs aizairēja līdz Svētā Marka laukumam. Caur un cauri slapjām drānām, lielām jūras ūdeņa pilēm pelēkajā bārdā, veco ievēda baznīcā, kur dižciltīgie nobālušām sejām pabeidza ievēšanas ceremoniju. Samulsuši par nelaimi ievēšanā, kam pieskaitīja arī to, ka steigā un sajukumā dodžu izveda starp divām kolonām, kur parasti nosodīja noziedzniekus, kā tauta, tā augstmaņi pārstāja gaviļēt, un tādējādi svinīgi sākusies diena beidzās skumji un nomākti.

Par dodža glābēju neviens nelikās zināms, un par notikušo nedomāja arī pats Antonio, kas, pusē nevarīgs aiz sāpēm, ko radija no jauna atvēršies rēta, nāves gurdens gulēja hercoga pils kolonā. Tādēļ jo brīnišķīgāk šķita, kad, tuvojoties naktij, kāds hercoga svītas loceklis satvēra viņu aiz pleciem un ar vārdiem: "Nāc, labais draugs!" iestūma

pilī un dodža istabā. Vecais nāca viņam draudzīgi pretī, un, norādīdams uz galdā gulošiem pāris maisiņiem, sacija: "Tu esi drošsirdīgi izturējies, mans labais dēls, še — ņemi tās trīs tūkstoš cechinas, un ja gribi vēl, tad prasi — bet dari man to prieku un nerādies vairs manās acīs." Šos pēdējos vārdus izrunājot, vecā acis likās metam dzirkstis, un sārtums deguna galā pacēlās augstāk. Antonio nezināja, ko vecais gribēja, un nemaz nevēlējās to arī ņemt pie sirds, bet ar grūtībām pacēla maisiņus, kurus viņš ticēja nopelnījis ar atļauju un tiesībām.

Starodams tikko iegūtās varas mirdzumā, vecais Faljeri otrā rītā no pils augstajiem loka logiem noraudzījās lejup uz tautu, kas apakšā jaucās priecīgā barā dažādās kara spēlēs. Tad istabā ienāca Bodoeri, ko ar dodžu jau no zēna gadiem saistīja nepārejoša draudzība, un kad nu viņš, sevī un savā cienībā iegrimis, šķita ienācēju nemaz nepamanījis, tas saplaukšķināja rokām un skaļi iesmējās: "Ei Fal-

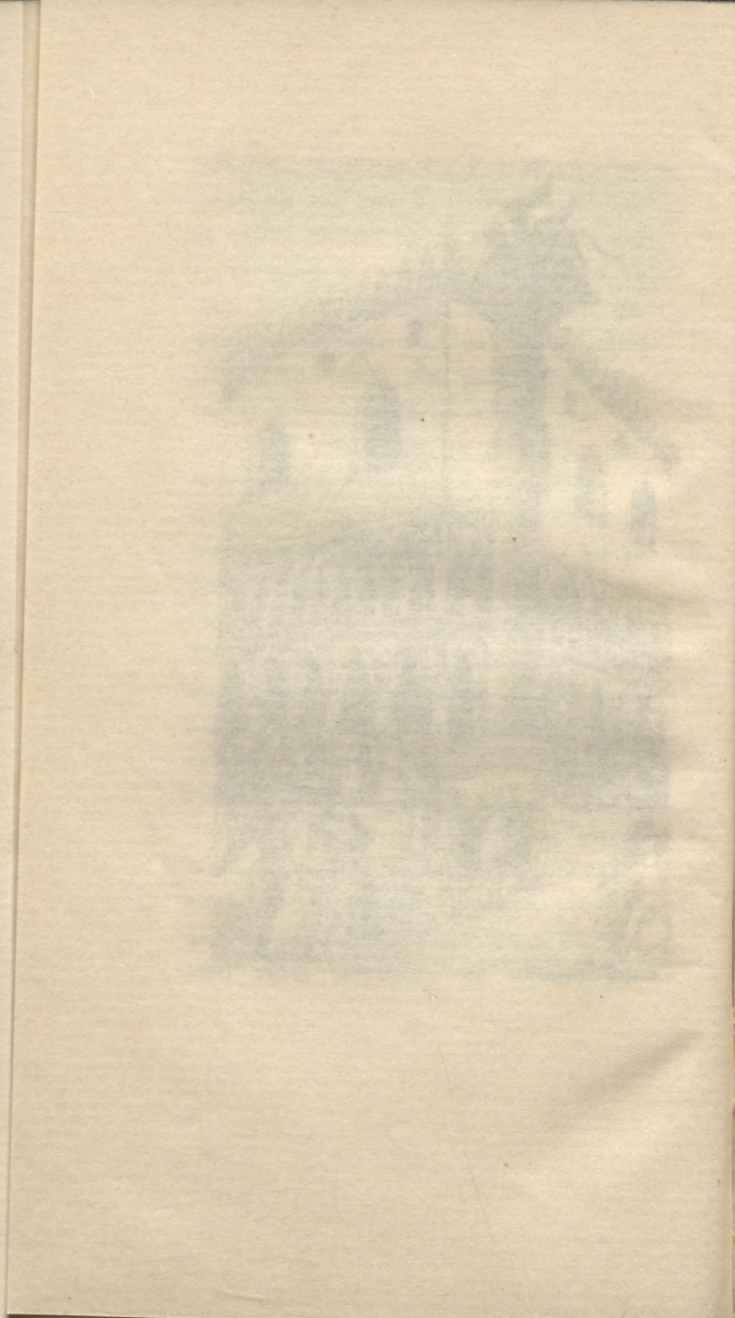
jeri, kādas gan dižas domas perinas un nogatavojas tavā galvā no tā brīža, kopš to sedz šī likā cepure?" — Kā no sapņa atmozdami, Faljeri nāca vecajam pretī ar piespiestu draudzību. Viņš juta, ka tieši Bodoeri bija tas, kuram pienācās viņa pateicība par šo cepuri, un uz to norādam likās arī viņa valoda. Bet tā kā viņa lepno valdītkāriģo dabu katrs pienākums nospieda kā slogs un vecāko padomnieku un patieso draugu nevarēja tik ātri noraidīt kā nabaga Antonio, viņš piespieda sevi pasacīt dažus pateicības vārdus un tūlīt sāka runāt par soļiem, kurus vajadzētu spert pret visur manamiem ienaidniekiem. "To", viltīgi smaidīdams, viņa runu pārtrauca Bodoeri, "to un visu pārējo, ko valsts no tevis prasa, mēs pilnīgi pārdomāsim un pārliksim Lielajā Padomē. Ne jau tādēļ atnācu tik agri, lai ar tevi atrastu līdzekļus, kā uzvarams pārgalvīgais Doria jeb pie prāta vedams ungaru Ludvigs, kam atkal iepatikušās mūsu dal-

maciešu piejūras pilsētas. Nē, Marino, es domāju tikai par tevi pašu, un proti, ko tu, varbūt, nemaz neiedomāsi — par tavām laulībām." — "Kā gan tu vari", pavisam sašutis, pieceldamies un muguru pievērsis Bodoeri, sacija dodžs un skatījās pa logu, — "kā vari tu tikai par to domāt? Līdz Debesbraukšanas dienai taču vēl ilgi. Tad, es ceru, būs ienaidnieks satriekts un jūras dzimušam adriatiskajam lauvam iegūta uzvara, gods, jaunas bagātības un mirdzošāka vara. Šķīstajai līgavai jāatrod viņas cienīgs līgavainis." — "Ā", Bodoeri nepacietīgi pārtrauca viņa runu, "tu stāsti par brīnišķīgo svētku godību Debesbraukšanas dienā, kad, iemezdams no Bucentaura zelta gredzenu viļņos, domāsi sevi salaulājamies ar Adrijas jūru. Tu, Marino, radinieks jūrai, vai tu tiešām nepazīsti citas līgavas kā auksto, slapjo, nodevīgo elementu, kam tu savā apmātībā domā pavēlēt un kas jau vakar pavisam draudoši saslējās pret

tevi? — Ai, kā gan vari tu gribēt dusēt tādas līgavas rokās, kas, būdama stūrgalvīga un traka, pretojās un bozās jau tad, kad tu, ar Bucentauru braukdams, glāstīji viņas salā zilganos vaigus. Nezinu, vai pat ar veselu kvēles pilnu Vezuvarētu iesildīt ledainās krūtis viltus sievietei, kas, pastāvīgā neuzticībā salaulādamās arvienu no jauna, gredzenus nesaņem kā dārgas mīlestības ķīlas, bet noplēš kā vergu nodevu. Nē, Marino, es domāju, ka tev vajadzētu salaulāties ar visskaistāko zemes bērnu, kāds vien atrodams." — "Tu pļāpā", murmināja Faljeri, nemaz neatgriezdamies no loga, "tu pļāpā, vecais. Es, astoņdesmitgadīgs sirmgalvis, pienākumu un darbu apkrauts, nekad neprecējies, tikko vairs mīlēt spējīgs..." — "Pagaidi", Bodoeri pārtrauca viņu, "nezaimo pats sevi. — Vai tad ziema, cik vien barga un auksta tā var būt, beidzot ilgu pilna nesniedz pretī rokas cēlajai dievietei, kas, liegu vakara vēju nesta,

nāk viņai pretī? — Un kad tā viņu tad spiež pie sastingušām krūtīm, kāda salda strāva plūsmo tai pa dzīslām, un kur lai tur paliktu vairs ledus un sniegs! Tu saki, ka esi jau tuvu astoņdesmit gadiem, tā ir patiesība, bet vai tu vērtē sirmgalvību tikai pēc gadiem? — Vai tad tu nenesi galvu jo augstu, vai ne-eji tikpat drošu soli kā pirms četrdesmit vasarām? Jeb varbūt tu tiešām jūti, ka tavi spēki atslābuši, ka tev vajadzētu nest vieglāku zobenu un ka tu nogursti ātrā gājienā, kad elsodams uz-eji pa hercoga pils kāpnēm!" — "Nē, debesu dēļ!" Faljeri pārtrauca draugu, ātrā kustībā atgriezdamies no loga un tuvodamies viņam, "nē, debesu dēļ! No tā visa es nejūtu nekā." — "Nu tad", Bodoeri turpināja, "tad kā sirmgalvis baudi ar visiem jūtekļiem visu zemes laimi, kas vien tev piespriesta. Paaugstini sievieti, ko tev izvēlējos, par do-garesu, un Venecijas sievietēm nāksies atzīt viņas skaistumu un tikumu par

pārāko tikpat labi, kā venecieši tevī atzīst savu vadoni drošsirdībā, garā un spēkā..." Bodoeri tad nu uzsāka gleznot kādu sievietes tēlu un prata krāsas tik izveicīgi meistarīgi sajaukt un tik dzīvi uztriept, ka vecā Faljeri acis dzirkstija, ka viņš kļuva pār visu seju sārtāks un sārtāks, viņa lūpas savilkās un čapstināja it kā viņš baudītu vienu glāzīti ugunīgā sirakuzieša pēc otra. "Ei", beidzot viņš smīnēdams teica, "kas tas beidzot ir par daiļuma iemiesojumu, par ko tu runā?" — "Neviena cita", atbildēja Bodoeri, "neviens cita, kā tikai mana mīļā brāļa meitiņa." "Ko", Faljeri pārtrauca viņu, "tava brāļa meita? Kad es biju Trevizo podests, viņa taču tika izprecināta Bertučo Nenolo?" — "Ei", Bodoeri runāja tālāk, "tu domā par manu brāļa meitu Frančesku, bet tā, ko esmu izvēlējis tev, ir viņas meitiņa. Tu zini, kā mežonīgo, rupjo Nenolo karš ievilināja jūrā. Nožēlošanas un sāpju pilna Frančeska apraka sevi

kādā romiešu klosterī, un es liku mazo Anunciātu uzaudzināt dziļā vientulībā manā vasarnīcā Trevizo." — "Ko", nepacietības pilns Faljeri pārtrauca veco no jauna, "ko — tava brāļa meitu lai es paaugstinu par savu laulāto draudzeni? — Cik ilgi ir, kopš Nenolo salaulājās? Anunciatai tagad var būt augstākais desmit gadu. Kad es kļuvu Trevizo podests, par Nenolo laulību vēl nebija jausmas, un tas ir —" — "Divdesmitpieci gadi atpakaļ", Bodoeri smiedamies pārtrauca viņa vārdus, "ei, kā tu vari tā pārrēķināties gados, kas tev tik ātri aizgājuši. Anunciata ir deviņpadsmit gadi veca meitene, skaista kā saule, tikumīga, pazemīga un mīlestībā nepiedzīvojusi, jo viņa nav redzējusi gandrīz neviena vīrieša. Viņa bez iebildumiem pieķersies tev bērnišķīgā mīlestībā un padevībā." — "Es gribu viņu redzēt, gribu redzēt", sauca dodžs, kura acu priekšā atkal parādījās Bodoeri gleznotais skaistās Anunciatas tēls. Vi-

ņa vēlēšanās tika izpildīta tajā pašā dienā, jo tikko viņš pēc lielās sēdes bija atgriezies savās istabās, viltīgais Bodoeri, kuram vairāku iemeslu dēļ bija izdevīgi redzēt savu brāļa meitu par dogaresu pie Faljeri sāniem, pavisam slepeni ieveda pie viņa mīlīgo Anunciātu. Kad nu vecais Faljeri ieraudzīja eņģelim līdzīgo bērnu, viņš bija pavisam pārsteigts par šo skaistuma brīnumu un, murminādams nesaprotamus vārdus, knapi spēja viņu bildināt. Anunciāta, droši vien Bodoeri pamācīta, tumšu sārtumu vaigos noslīga augstā sirmgalvja priekšā. Satverdama viņa roku un spiezdama pie lūpām, viņa liegi čukstēja: "Kungs, vai jūs gribēsiet parādīt man cieņu, ļaujot jums pie sāniem uzkāpt hercoga tronī? — Es gribu jūs cienīt visos manas dvēseles dziļumos un būt jums uzticama kalpone līdz pēdējam elpas vilcienam." Vecais Faljeri priekā un sajūsmā vairs nevaldīja par sevi. Kad Anunciāta satvēra tā roku,

viņš juta visus locekļus iedrebamies, tad viņam sāka šūpoties un drebēt galva un viss ķermenis, un tam pavisam pēkšņi nācās nosēsties lielajā atzveltnes krēslā. Likās, it kā Bodoeri nāktos mainīt labās domas par astoņdesmitgadīgā veča spēkiem. Viņš nevarēja novaldīt smīnu, kas pazibēja viņa lūpās. Nevainīgā, bezviltīgā Anunciata nekā nepamanija, un, par laimi, neviena arī nebija klāt. — Varēja būt, ka vecais Faljeri, ja viņš domāja parādīties tautai kā deviņpadsmitgadīgas meitenes līgavainis, juta šī stāvokļa neērtību, varbūt viņam bija pat kāda jausma, ka zobgalībām pieradušos veneciešus ar to nevajadzētu izaicināt un ka būtu labāk kritisko saderināšanās laiku pavisam noklusēt, īsi sakot — ar Bodoeri piekrišanu vienprātīgi tika norunāts, ka laulībām jānotiek vislielākā slepenībā, un dažas dienas vēlāk, it kā ar Faljeri jau sen salaulātai un tikko no Trevizo atbraukušai, kur tā būtu uzturējusies Fal-

jeri brauciena laikā uz Aviņjonu, dogaresai būtu jāstādas priekšā augstmaņiem un tautai.

Ja pievēršam skatu šim tīri gērbtajam, gleznas skaistajam jauneklī, kas, maisīpu ar cechinām rokā turēdams, uzkāpj un nokāpj pa Rialto, runā ar žīdiem, turkiem, armeņiem un grieķiem, vērsis sānis saraukto vaigu, iet tālāk, paliek stāvēt, atkal atgriežas un beidzot liek sevi gondolā aizvest uz Marka laukumu, kur viņš ar nedrošu, biklu soli, rokas salicis, iet augšup un lejup un nemana, nejauž, ka daži čuksti un iekāsēšanās no viena un otra loga, no viena otra bagātīgi izgreznota balkona ir mīlestības aicinājumi, kas domāti viņam. Kas gan šajā jauneklī tik viegli pazītu Antonio, kas vēl pirms nedaudzām dienām kā plukata, nabags un nožēlojams gulēja uz marmora bruģa Doganas priekšā! "Dēliņ, manu zelta dēliņ Antonio, labdien! — labdien!" Tā viņam sauca pretī vecā ubadze, kas sē-

dēja uz Marka baznīcas kāpnēm un kurai viņš gribēja paiet garām, to neredzot. Tikko viņš, ātri apgriezdamies, ieraudzīja veco, viņš bāza roku maisiņā un izņēma pilnu sauju cechīnu, kuras gribēja nomest viņai. "Lai taču tava nauda stāv", čapstināja un smējās vecā, "ko lai es iesāku ar tavu zeltu, vai tad neesmu bagāta diezgan? — Bet ja tu gribi man darīt labu, tad liec pagatavot man jaunu seģeni, jo tā, ko valkāju, vairs negrib pasargāt no vēja un lietus! — Jā, dari to, manu dēliņ, manu zelta dēliņ, — bet turies prom no Fontego — no Fontego." — Antonio cieši ielūkojās vecās bāli dzeltenajā sejā, kurā dziļas rievās raustījās pavisam dīvainā baigā veidā, un kad nu viņa pacēla gaisā savas izkaltušās kaulainās rokas un kaucošā balsī un pretīgā krešķināšanā turpināja buldurēt: "Turies prom no Fontego!" — Antonio kļiedza: "Vai tad tu nebeigsi reiz savu dullo, ārprātīgo muldēšanu, tu — ragana!" Tikko

Antonio šo vārdu izrunāja, vecā it kā zibens trāpīta apvēlās uz augstajām marmora kāpnēm. Antonio pielēca klāt, abām rokām satvēra vecīti un aizkavēja smago kritienu. "Ai manu dēliņ", tagad vecīte sacīja vājā sāpīgā balsī, "ai manu dēliņ, kādu briesmīgu vārdu tu izsacīji. Mīļāk nonāvē mani nekā atkārtoto to vārdu vēlreiz. Ai, tu nezini, cik smagi esi mani ievainojis, mani, kas tev tik uzticīgi glabāja sirdī — ai, tu nezini." — Vecā piepeži apklusā, ietin galvu tumši brūnajā tūka lupatā, kas viņai kā īss apmetnis nokarājās pār pleciem, un nopūtās un vaidēja kā briesmīgās sāpēs. Antonio iekšķīgi jūtās savādā veidā saviļņots, viņš satvēra vecīti un uznesa līdz Marka baznīcas portalam, kur nolika to uz kāda marmora sola. "Tu esi man darijusi labu, vecā", viņš uzsāka, atbrīvojis sievietes galvu no nejaukās lupatas, "tu esi man labu darijusi, patiesībā man jāpateicas tev par visu manu labklājību, jo ja tu ne-

būtu tuvu manās nāves bēdās, es jau sen dusētu jūras dibenā, es neizglābtu veco dodžu, es nesaņemtu smagās cechinas. Bet ja tu to arī nebūtu darijusi, es jūtu, ka man vajadzētu piederēt tev visu manu mūžu, lai gan ar savu ārprātīgo urdīšanu, kad tik pretīgi kremšķini un smeļies, tu bieži radi manī dziļas šausmas. Patiešām, vecā, kad es vēl ar mokām vilku manu dzīvību, nesu nastas un airēju, man šķita vienmēr, ka vajadzētu strādāt stingrāk, lai varētu tev iedot pāris kvatrino." — "Ai manu sirdsdēliņ, manu zelta Tonino", kļiedza vecā, augstu paceldama izkaltušās rokas, tā ka viņas spieķis klabēdams nokrita uz marmora klona un aizripoja tālu projām, "ai manu Tonino! es zinu, zinu jau, ka tev man — iedomājies, kā vien to vari — vajaga piederēt ar visu dvēseli, jo — bet klusu — klusu — klusu." — Vecā gudri liecās pēc sava spieķa; Antonio pacēla to un pasniedza viņai. Smailo zodu uz spieķa atbalstījusi,

nekustīgo skatu pievērsusi zemei, vecā sacīja tad aizardētā, dobjā balsī: "Saki man, mans bērns, vai tad tu nemaz vairs nevari atcerēties agrākos laikus, kā gāja, kā bija ar tevi, iekams tu še, nabaga nožēlojams cilvēks, tikko varēji savu dzīvību vilkt!" Antonio dziļi nopūtās, apsēdās vecajai blakus un iesāka: "Ai māmiņ, es zinu par daudz labi, ka esmu piedzimis vecākiem, kas dzīvoja vislielākā labklājībā, bet kas viņi bija, aizejot no tiem, man nav palikusi un arī nevarēja palikt dvēselē ne mazākā nojauta. Es ļoti labi atminos lielu skaistu vīru, kas mani bieži ņēma uz rokām, apmīloja un bāza mutē saldumus. Atminos arī kādu laipnu skaistu sievieti, kas mani izģērba un apģērba, katru vakaru ielika mīkstā gultiņā un visādi darija man labu. Abi viņi runāja ar mani svešā, labskanīgā valodā, un es pats lallināju dažu vārdu šajā mēlē viņiem līdzī. Kad es vēl airēju, mani naidīgie biedri vienmēr mēdza sa-

cīt, ka manu matu, manu acu, visas manas ķermeņa uzbūves pēc man vājgot būt pusē vācu dzimuma. To es ticu arī, manu kopēju valoda (vīrietis tiešām bija mans tēvs) bija vācu. Tā laika dzīvākā atmiņa ir šausmīgā nakts, kad ar briesmīgu baiļu kļiedzienu es tiku modināts no dziļa miega. Mājā bija dzirdami steidzīgi soļi, durvis tika atrautas un aizcirstas cieti, man kļuva neapraktami baigi, es sāku skaļi raudāt. Tad istabā iesteidzās sieviete, kas mani kopa, izrāva mani no gultas, aizbāza muti, ietina drānā un skrēja ar mani projām. No šā acumirkļa manas atmiņas klusē. Es redzu sevi atkal kādā greznā namā, piemīlīgākā apkārtnē. Izveidojās kāda vīra tēls, kuru es sauca par tēvu un kas bija stalts vīrietis dižciltīga un turklāt labsirdīga izskata. Viņš runāja itāliki tāpat kā mājās visi. Nebiju redzējis tēvu vairākas nedēļas, tad kādu dienu atnāca atbaidoša izskata sveši ļaudis, sacēla mājā

lielu troksni un izokšķerēja visu. Mani ieraugot, viņi prasīja, kas esmu un ko es mājā daru. — 'Es esmu taču Antonio, mājinieku dēls!' Kad tā atbildēju, viņi smējās, noplēsa man labās drānas un izdzina no mājas, draudēdami mani aizdzīt ar kokiem, ja es iedrošinātos vēlreiz atgriezties. Skaļi vaimanādams, es aizbēgu projām. Tikko simts soļu no mājas man pretī nāca kāds vecs vīrs, kuru pazinu par mana audžu tēva kalpotāju. 'Nāc, Antonio', sauca viņš, mani pie rokas satverdams; 'nāc, Antonio, nabaga zēn! Šī nama durvis būs mums abiem vienmēr slēgtas. Mums abiem vajaga skatīties, kur atrast maizes gabaliņu.' Vecais paņēma mani līdzī uz šejieni. Viņš nebija tik nabags, kā to varētu spriest no viņa trūcīgā ģērba. Es redzēju, ka, tikko atnācis, viņš atārdīja saplīsušo kamzoli un izņēma no tā cečinas un, visu dienu pa Rialto apkārt staigādams, kļuva drīz starpnieks, drīz tirgotājs. Man vajadzēja vienmēr sekot

aiz viņa, un, darijumu nobeidzis, viņš mēdza vienmēr kādu sīkumu izlūgties mazajam figliuolo⁵. Katrs, kam es pavisam droši ieskatijos acīs, izvilka vēl labprāt dažus kvatrino, kurus viņš ar lielu labpatiku paglabāja un, man vaigus glaudīdams, apsoliya to visu krāt man jaunam kamzolim. Jutos ļoti labi pie vecā, kuru ļaudis, nezinu kāpēc, sauca par tētiņu Zildegunu. Taču tas nevilcās ilgi. Tu atceries, vecā, to briesmu laiku, kad vienu dienu zeme sāka drebēt, kad, pašos pamatos kustināti, torņi un pilis šūpojās, it kā tos vilktu neredzama milža rokas, zvani sāka zvanīt. No tā laika pagājuši tikko septiņi gadi. — Laimīgi es līdz ar veco izglābos no mājas, kas sagruva aiz mums. Visi darbi apstājās, uz Rialto viss bija nāves sastingumā. Taču ar šo briesmīgo parādību savu atnākšanu paziņoja tuva nelaime, kas drīzi uzpūta savu indīgo elpu pilsētai un zemei. Jau zināja,

⁵ Dēliņam.

ka mēris, kas no Levantes vispirms iespiedies Sicīlijā, jau plosījās Toskaņā. Vienīgi Venēcija bija no tā brīva. Tad kādu dienu mans tētiņš Zildeguns tirgojās uz Rialto ar kādu armeni. Viņi vienojās par darījumu un viens otram spēcīgi kratīja rokas. Mans tētiņš bij pārdevis armenim labas preces par mērenu cenu un, kā parasts, vēlējās mazumiņu per il figliuolo. Armenis, liels spēcīgs vīrs, biezu, cirtainu bārdu (vēl viņa tēls ir manu acu priekšā), draudzīgi uzskatīja mani, tad noskūpstīja un iespieda man rokā pāris cechīnu, ko steidzīgi noglabāju. Mēs braucām gondolā uz San Marco. Pa ceļam tētiņš cechīnas man atprasīja, un es pats nezinu, kāpēc sāku apgalvot, ka man tās jāpaglabā pašam, jo armenis tā gribējies. Vecais kļuva īgns, bet kamēr viņš ar mani ķildojās, es ievēroju, ka viņa seja pārvilkās ar pretīgu, zemes dzeltenu blāvumu un ka runā viņš jauca muļķīgus, nesakarīgus vārdus. Laukumā

nonācis, viņš sāka streipuļot kā piedzēries, līdz tuvu hercoga pilij nokrita beigts pie zemes. Ar skaļu izbailu kļiedzienu metos pie līķa. Ļaudis saskrēja klāt, bet, tikko atskanēja briesmīgais sauciens: mēris — mēris, šausmās izklīda kur kurais. Tanī acumirkli mani pārņēma neskaids dullums, es zaudēju samaņu. Kad atmodos, atrados ērtā istabā uz šaura matrača zem vilnainas segas. Ap mani uz līdzīgiem matračiem gulēja vēl divdesmit līdz trīsdesmit vārgu bālu stāvu. Kā to uzzināju vēlāk, līdzcietīgi mūki, kas tanī brīdī, kad manī vēl bija jaužama dzīvība, atgriezās no San Marco, bija mani ienesuši gondolā un aizveduši uz Džudeku, San Džordžo Maddore klosterī, kur benediktieši bij iekārtojuši dziedinātavu. — Kā lai es tev, vecā, aprakstītu šo atmošanās acumirkli! Grūtā slimība bija man pilnīgi atņēmusi visas atmiņas par pagājušo. It kā nāvē sastingušā tēlā būtu pēkšņi iekritusi dzīvības dzirkstelīte, jutu tikai

acumirkļa esamību, kas ne pie kā ne-
saistījās. Tu vari iedomāties, vecā, kā-
das vaimanas, kādu izmisumu vajadzē-
ja manī radīt šai dzīvei, kuru varēja
saukt par tukšā telpā bez atbalsta pel-
došo apziņu. — Mūki varēja pasacīt ti-
kai to, ka mani atraduši pie tētiņa Zil-
deguna, par kura dēlu tiku vienmēr
uzskatīts. Pamazām manas domas sako-
pojās, un es atminējos par savu agrā-
ko dzīvi, bet ko es tev izstāstiju, vecā,
tas arī ir viss, ko par to zinu, un tās
ir tikai atsevišķas gleznas bez sakarī-
bas. Ai! šī bezcerīgā vienatne pasaulē,
kas nesniegs man nekāda prieka, lai arī
cik labi man ietu." — "Tonino, manu
mīlo Tonino", runāja vecīte, "apmierī-
nies ar to, ko tev dāvina gaišā pagāt-
ne." — "Klusē, vecā", pārtrauca viņu
Antonio, "klusē, ir vēl kaut kas, kas
sarūgtina manu dzīvi, bez atpūtas man
seko, kas man agru vai vēlu liks ne-
atvairami iet bojā. Kopš klosterī atmo-
dos dzīvei, kāda neizsakama vēlēšanās,

kādas manu iekšieni satriecošas ilgās pēc kaut kā, ko nevaru saukt vārdā un pat iedomāties, ir pārņēmušas visu manu būtni. Kad es kā nožēlojams un noguris darba salauzts ubags naktī nokritu uz cietās guļas vietas, reiz parādījās sapnis un, vēsinādams ar maigu dvesmu manu karsto pieri, izlēja pār mani visu kāda laimīga mirkļa svētlaimību, kad mūžīgā vara lika man nojaust debesu līgsmi, par kuru atmiņa dus dziļi manā dvēselē, manā iekšienē. Tagad guļu uz mīkstiem spilveniem, un nekāds darbs nepaņem manus spēkus, bet kad atmostos no sapņa jeb kad, nomodā esot, man nāk prātā šis mirklis, es jūtu, ka mana nabaga atstātā esamība man tagad, tāpat kā agrāk, ir spiedoša nasta, kuru es vēlētos nomest. Visa domāšana, visa izdibināšana ir veltīga, es nevaru noskaidrot, kas agrāk manā dzīvē noticis tik lielisks, kā tumšā, ai man neizprotamā atbalss piepildījusi mani ar tādu svētlaimību, bet vai tik šī svēt-

laimība nepaliks par visdzēlīgākām sāpēm, kas mani spīdzinās līdz nāvei, kad man nāksies apzināties, ka visas cerības atrast un pat meklēt nepazīstamo Edeni ir zaudētas? Vai tad paliek pēdas no tā, kas pazudis bez miņas?" Antonio apklusā, dziļi nopūzdamies. Viņa stāsta laikā vecīte izturējās kā tāda, kas, otra sāpju pavisam pārņemta, visu jūt pati un katru kustību, kuru sāpes liek tam darīt, ataino kā spogulis. "Tonino", tagad iesāka viņa raudulīgā balsī, "manu mīļo Tonino, tu gribi izsamist tādēļ, ka tev atgadījies dzīvē kaut kas visai lielisks, par ko pagaisušas atmiņas? — Neprātīgais bērns, neprātīgais bērns — uzmanī — hi hi hi." Vecīte parastajā veidā sāka atkal krekšķināt un smieties un lēkāt apkārt pa marmora klonu. — Nāca ļaudis, vecīte noliecās, un viņai atmeta dāvanas. — "Antonio — Antonio, ved mani projām — projām pie jūras!" Viņai to izkļiedzot, Antonio nezināja vairs, kas ar viņu no-

tieks, un gandrīz neapzinīgi satvēra vecīti un lēni aizvadīja pāri Marka laukumam. Viņiem ejot, vecīte lēni un svinīgi murmināja: "Antonio, tu droši vien redzi tumšo asinstraipu še uz zemes? — jā, asinis, daudz asiņu, visgarām daudz asiņu! — bet hi — hi — hi! — no asinīm spraucas rozes, skaistas sarkanās rozes tavam vaiņagam — tavai mīļajai. — Ai dzīves valdnieks, kurš cēlais gaismas eņģelis tas taču ir, kas tik daiļi, tādā zvaigžņu skaidrībā smaidīdams tuvojas tev? — Viņš atplēš liliņu baltās rokas, lai tevi apskautu. Ai Antonio, laimīgais bērns — turies droši, turies droši! — Un tu varēsi mirtes plūkt saldā rietu sārtumā, mirtes līgavai, jaunavīgai atraitnei — hi — hi — hi — rietu sārtumā plūktas mirtes, bet viņas zied tikai pusnaktī — vai tu dzirdi. naktsvēja dvesmošanu — ilgu pilno jūras šalkšanu? — Iries ātrāk turpu, manu drošo kuģiniek, iries ātrāk turpu." Antonio jutās kā dziļu šausmu pār-

ņemts, klausīdamies vecās savādajos vārdos, ko viņa norunāja nemitīgā krekšķināšanā un pavisam dīvainā, svešādā balsī. Viņi bija nonākuši pie kolonas, kas tur adriatisko lauvu. Vienumēr turpinot murmināšanu, vecīte gribēja tam paiet garām. Turpretī Antonio, vecītes izturēšanās sāpināts un garāmgājēju viņa damas dēļ ar izbrīnu uzskatīts, palika stāvam un asā balsī teica: "Še — apsēdies uz šīm kāpnēm, vecā, un apturi savas dzirnaviņas, kuru malšana var mani padarīt traku. Ir patiesība, ka tu esi manas cechinas redzējusi mākoņliemu veidojumos, bet tieši tādēļ — kālab tu pļāpā par gaismas eņģeļiem — par līgavu — jaunavīgu atraitni — par rozēm un mirtēm? — Vai tu gribi apmānīt mani, nejaukā sieva, lai kaut kāda ārprātīga tieksme nogāž mani bezdibēnī? Tu dabūsi jaunu kapuci, maizi — cechinas — visu, ko gribi, tikai atstājies no manis." — Antonio gribēja steigties ātri projām, bet vecā satvēra viņu

aiz mēteļa un griezīgā balsī kļiedza: "Tonino, manu Tonino, uzskati mani labi — tikai vēl vienu reizi, citādi man vajadzēs doties līdz laukuma tālākai malai un izmisumā nogāzties jūrā." Lai sev nepievērstu ļaužu skatienus, ko jau atkal varēja vērot, Antonio tiešām palika stāvam. "Tonino", vecā turpināja, "nosēdies pie manis, man nospiež sirdi, man tas tev jāsaka — jel nosēdies pie manis." Antonio nolikās uz kāpnēm tādējādi, ka pievērsa vecītei muguru un izņēma rēķinu grāmatiņu, kuras baltās lapas liecināja par to steigu, kādā viņš veica savus darījumus uz Rialto. "Tonino", tagad čukstēja vecā pavisam klusi, "Tonino, kad tu tā manā sarukušajā sejā skaties, vai tad tevī neatmostas neviena vāra atmiņa, ka tu senajās, senajās dienās kādreiz jau redzēji mani?" — "Es jau saciju tev", Antonio neatgriezdamies atbildēja tikpat klusi, "es jau tev teicu, vecā, ka es kādā neizdibināmā kārtā jūtos tev labvēlīgi no-

skaņots, kaut gan tā nav tava nejaukā, sarukušā vaiga vaina. Bet kad nu es vēroju tavas dīvaini melnās, zibeņojošās acis, tavu smailo degunu, zilās lūpas, garo zodu, tavus pinkainos, ledaini pelēkos matus, dzirdu tavu pretīgo krekšķināšanu un smiešanos — tavas nesakarīgās valodas, — ai, tad es riebumā vēlos no tevis novērsties un ticēt, ka tu valdi par kādiem negantiem līdzekļiem, lai mani saistītu pie tevis.” — “Ai debesu kungs”, neizsakamu sājpu satverta, kauca vecā, “ai debesu kungs, kāds ļauns elles gars radījis tevī tādas šausmīgas domas! Ai Tonino, manu saldo Tonino — sievietē, kas tevi tik maigi sargāja un kopa kā bērnu, kas tevi tajā briesmu naktī glāba no draudošām nāves briesmām, šī sievietē biju es.” Piepežās pārsteiguma izbailēs Antonio ātri apgriezās, bet kad viņš nu ieskatījās vecītes atbaidošā sejā, tad sauca dusmās: “Ak tad tā tu gribi mani apmulsināt, vecā negantā, ārpātīgā sie-

va? — Tās nedaudzās ainas, kas man palikušas no bērnības, ir dzīvas un svai- gas. To cēlo un laipno sievieti, kas ma- ni kopa, ai, es redzu acu priekšā kā dzī- vu. Tai bija pilnīga, svaiga seja — laipnas acis — skaisti tumši brūni ma- ti — smalkas rokas — viņai varēja būt tikai trīsdesmit gadu — un tu? — de- vīņdesmitgadīga māmiņa." — "Ai visi svētie", vecīte šņukstēdama iekrita viņam valodā, "ai visi svētie, ko man ie- sākt, lai mans Tonino tic man, savai uzticamai Margaretai." — "Margareta", murmināja Antonio, "Margareta. — Šis vārds manās ausīs skan it kā pirms il- ga laika dzirdēta, sen aizmirsta muzika. Taču tas nevar būt, tas nevar būt!" — "Taisnība gan", vecīte turpināja mierī- gāk, pievērsusi skatienu zemei un ar spieķi šo un to zīmēdama, "patiešām lielais skaistais vīrs, kas tevi uz rokām ņēma, tevi apmīloja un deva mutei sal- dumus, patiešām tas bija tavš tēvs, To- nino! patiešām tā bija krāšņā, pilnska-

nīgā vācu valoda, ko runājām. Tavs tēvs bija godāts bagāts tirgotājs Augsburgā. Viņa jaunā skaistā sieva nomira, tev piedzimstot. Pats nevarēdams uzturēties vietā, kur dusēja aprakta viņa mīlā, viņš pārnāca uz Venēciju un paņēma līdzī arī mani, tavu zīdītāju, tavu kopēju. Tanī naktī tavu tēvu ķēra briesmīgs liktenis, kas apdraudēja arī tevi. Man izdevās tevi izglābt. Tevi uzņēma kāds dižciltīgs venecietis. Bez jebkādiem līdzekļiem esot, man nācās palikt vienai Venecijā. Mans tēvs, ķirurgs, par kuru runāja, ka tas nodarbojoties ar aizliegtām zinībām, jau no bērnības iepazīstināja mani ar apslēptiem dabas dziedinošiem spēkiem. Pa mežiem un pļavām staigājot, no viņa es mācījos pazīt dažu dziedinošu zālīti, dažu neredzamu sūnu, zināt stundu, kad tās vajadzēja plūkt un lasīt, un sulu dažādos sajaukumus. Šīm zinībām piedrojas vēl kāda sevišķa dāvana, ko debess man piešķīra ar neizdibinamu

nodomu. — It kā tālā tumšā spogulī es bieži saskatu nākotnes notikumus, un tad nepazīstama vara, kurai nevaru pretim turēties, liek man izrunāt to, ko esmu redzējusi — bieži man pašai nesaņemtos vārdos un gandrīz bez pašas gribas. — Kad nu man vienai, visas pasaules atstātai, vajadzēja palikt Venecijā, nodomāju dzīvei vajadzīgo sagādāt ar savu pārbaudīto mākslu. Es dziedināju visbīstamākās vainas īsā laikā. Līdzēja arī tas, ka slimajiem darija labu mana parādīšanās, un bieži maigs manas rokas pieskāriens dažos acumirkļos pārtrauca lēkmi, — tad arī saprotams, ka mana slava izplatījās pa visu pilsētu un ienesa man daudz naudas. Tas izsauca skaudību ārstos šarlatanos, kas pārdeva uz Marka laukuma, uz Rialto, uz Cekas savas pīles un esences un slimos saindēja, bet ne dziedināja. Es stāvēt ar ļauno sakaros, viņi izmeta ļaudīs, un tas atrada ticību māņticīgā tautā. Drīz tiku apcietināta un vesta ga-

rīgās tiesas priekšā. Ai manu Tonino, ar kādām šausmīgām spīdzināšanām mēģināja no manis izspiest atzīšanos par sakariem ar ļauno. Es paliku nesatricinama. Mani mati nosirmoja, mans stāvs saruka par mumiju — kājas un rokas palika kroplas. — Briesmīgākā spīdzināšana — velnišķīgā gara asprātīgākais izgudrojums — vēl bija priekšā, tā izvilināja man atzīšanos, par kuru vēl tagad šaušalās drebu. Man vajadzēja kļūt sadedzinātai, bet kad zemestrīce sakustināja pils un lielā cietuma mūrus, un durvis apakšzemes cietumam, kurā biju ieslodzīta, atsprāga pašas no sevis, es grīļojos kā no tumša kapa pa gruvešiem un drupām uz priekšu. Ai Tonino, tu sauci mani par deviņdesmitgadīgu māmiņu, kad es esmu tikko pāri piecdesmit gadi veca. Šī kaulainā, izžuvusē miesa, šī riebiģi savilktā seja, šie ledainie mati — šīs kyslās kājas — nē, ne gadi, tikai neizsakamas spīdzināšanas varēja nedaudz mēnēšos pārvērst biedeklī spēcī-

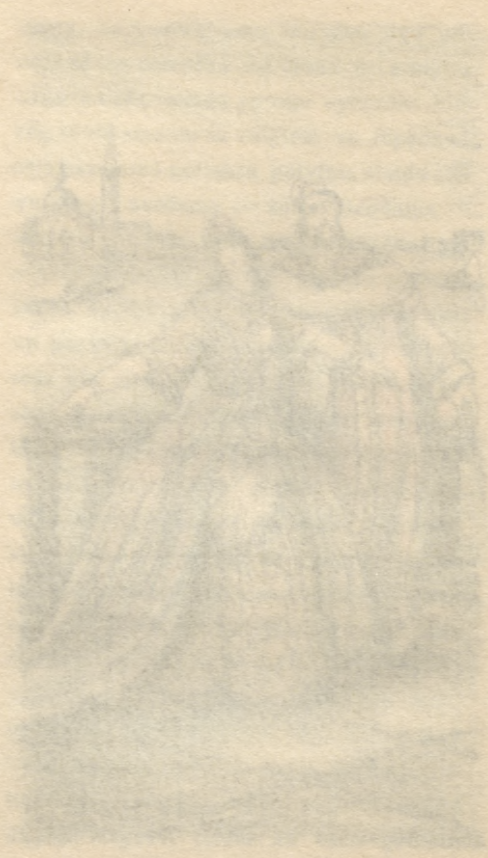
go sievieti. — Un šo pretīgo kreksķēšanu un smieklus izspiedusi pēdējā mocība, par kuru man vēl mati ceļas stāvus un iekvēlojas visa mana būtne it kā ieslēgta liesmainās bruņās, — un no tā laika tā mani pārņem kā pastāvīgi, neatvairami krampji. Nešaušalojies tagad vairs manā priekšā, Tonino! — Ai, tava sirds tev tomēr sacijusi, ka tu, mazs zēns būdams, dusējies pie manām krūtīm." — "Sieva", sacija Antonio apspiesti un sevī iegrimis, "sieva, es jūtos tā, it kā man vajadzētu tev ticēt. Bet kas bija mans tēvs? kā viņu sauca? kādam nežēlīgam liktenim viņš krita par upuri tajā šausmu naktī? — Kas bija tas, kas mani uzņēma? un — kas notika manā dzīvē, ka vēl tagad it kā spēcīga burvība no svešas nepazītas pasaules tā neatvairami pārvalda visu manu es, tā ka visas manas domas iztek it kā tumšā, naksnīgā jūrā? — To visu tev vajaga sacīt man, tu noslēpumu pilnā sieva, tad es tev ticēšu!" — "Tonino", nopūzdamās

atbildēja vecā, "tava labuma dēļ man jāklusē, bet drīzi, drīzi tas laiks pienāks. — Fontego, Fontego — turies tālu no Fontego!" — "Ai", kļiedza sadusmots Antonio, "tavi tumšie vārdi nedrīkst mani vilināt ar neganto mākslu. — Mana iekšiene ir saplosīta — tev vajaga runāt vai..." — "Pārstājies", viņu pārtrauca vecā, "bez kādiem draudiem — es neesmu tava uzticamā zīdītāja, tava kopēja!" — Nemaz nenogaidot, ko vecā gribēja vēl sacīt, Antonio uzlēca kājās un ātri aizskrēja projām. No tālienes viņš vel uzsauca sievietei: "Tu dabūsi jauno kapuci un cechinas turklāt, cik vien vēlies." — —

Patiešām tas bija brīnišķīgs skats — redzēt veco dodžu Marino Faljeri un viņa ļoti jauno sievu. Viņš, kaut gan vēl stingrs un plecīgs diezgan, bet jau ar sirmu bārdu, tūkstoš rievām brūnsārtajā sejā, ar gurdi atpakaļ atliektu kaklu, patetiski šurpu nākdams; viņa pati piemīlība, lēna, eņģeļa maiga, debesu skaistu

vaigu, ar neatvairamu burvību ilgu pilnajā skatā, diženību un cieņu uz atklātās liliju baltās, tumšu sprogu apēnotās pieres, saldu smaidu uz vaigiem un lūpām, — cēlā pazemībā noliektu galviņu, slaido stāvu viegli nesdama — šurpu lidodama — lielisks sievietes tēls, citai augstākai pasaulei piederīgs. — Nu, jūs jau pazīstat šādus eņģeļu tēlus, kā tos prata uztvert un parādīt vecie meistari. — Vai tad varēja būt citādi, ka ikviens, kas viņu uzskatīja, nenokļūtu izbrīnā un sajūsmā, ka katrs dedzīgs augstmaņu kārtas jauneklis neiekvēlotos gaišās liesmās un, veco nomērīdams ar izsmiekla skatienu, sirdī zvērēja kļūt par šā vulkana Marsu, lai tas maksātu ko maksādams. Anunciata drīzi redzēja sevi ielenktu no pielūdzējiem, kuru glaimojošās pavedinošās valodas viņa uzklausīja klusi un draudzīgi, nekā sevišķa pie tam nedomājot. Viņas eņģeļa skaidrā daba nevarēja attiecības pret savu veco augsto laulāto draugu saprast citādi kā vien godināt

viņu kā augstu kungu un pie tā turēties nedalamā uzticībā kā padevīga kalpone! Viņš bija draudzīgs, pat maigs pret viņu, spieda to pie ledusaukstajām krūtīm, sauca par savu drostaliņu, apdāvināja ar visiem dārgumiem, kādi vien bija; kādas lai viņai vēl būtu vēlēšanās, kādas tiesības uz viņu? Domas, ka viņa varētu palikt vecajam neuzticīga, tādā kārtā nekādi nevarēja rasties, — viss, kas palika ārpus viņu aprobežoto attiecību šaurā loka, bija sveša zeme, un tumša migla vēl klāja tās aizliegtās robežas — dievbijīgā bērna neredzētas un nenojaustas. Tā notika, ka visi tīkotāji palika tukšā. Taču neviens nekvēloja tik dedzinošās neprātīgās mīlas ugunīs pret skaisto dogaresu kā Mikaele Steno. Neskatoties uz savu jaunību, viņš ieņēma nozīmīgo, ienākumiem bagāto locekļa vietu Četrdesmitu Padomē. Tādēļ, un dibinoties arī uz savu ārējo skaistumu, viņš bija par uzvaru pārlicināts. Vecā Marino Faljeri viņš nebijās, un pēc apprecēšanās viņš patie-

šām likās pavisam atradinājies no savām ātrām brāzmainām dusmām un rupjās, neapvaldītās mežonības. Dārgākās un raibākās drānās tērpies un izgreznojies, smīnēdams un smiedamies sēdēja viņš blakus daiļajai Anunciatai, — ar pelēko, reizēm asarojošu acu tīksmīgiem skatieniem izaicinādams pārējos, vai kāds no tiem varētu lepoties ar tādu laulāto draudzeni. Valdnieciskā, skarbā toņa vietā, ko viņš parasti mēdza lietot, viņš tagad čukstēja, tikko čapstinādams lūpas, dēvēja katru par savu vismīļo un izpildīja visdīvainākos lūgumus. Kas varēja šajā glēvajā mīlošā vecī pazīt to Faljeri, kas kā nevaldams karstgalvis Kristus kapā guldīšanas dienā Trevizo sita bīskapam sejā un kas uzvarēja drošsirdīgo Morbasanu. Šis pieaugošais vājums iekvēlināja Mikaele Steno visaušīgākiem pasākumiem. Anunciata nesaprata, ko Mikaele, skatiem un vārdiem tai nemitīgi sekodams, no viņas īsti gribēja, viņa palika pastāvīgā maigā mierā un

draudzībā, un tieši šis lēnums, kas dusēja viņas vienkāršajā, vienmēr nemainīgajā būtībā, noveda viņu izmisumā. Viņš domāja par negantiem līdzekļiem. Viņam izdevās uzsākt mīlas dēku ar Anunciatas uzticamāko istabas meitu, kura tam beidzot atļāva apmeklējumus naktī. Ar to viņš domājās sagatavojis ceļu uz Anunciatas jaunavīgo istabiņu, bet mūžīgā debesu vara gribēja, ka šāda viltīga ļaunprātība kristu atpakaļ uz paša nejaukā vaininieka galvu. — Gadījās, ka dodzs kādu nakti, tikko saņēmis ziņu par kauju, ko Nikolo Pizani pazaudējis Doriam pie Portelongo, nevarēdams aizmigt, dziļās bēdās un rūpēs staigāja pa hercoga pils ejām. Tur viņš ievēroja kādu ēnu, kas, it kā no Anunciatas istabām nākdama, devās uz kāpņu pusi. Ātri viņš steidzās tai pēdās — tas bija Mikaele Steno, no savas mīļākās nākdams. Briesmīga doma pārņēma Faljeri; ar kliedzienu "Anunciata!" viņš ar izvilktu stiletu devās pretī Steno. Bet tas, spēcīgāks un

izveicīgāks par veco, izvairījās viņa, nosita to ar spēcīgu dūres sitienu gar zemi un, skaļi smiedamies izsaucies: "Anunciata, Anunciata!" metās pa kāpnēm lejā. Vecais uztrausās kājās un, juzdams sirdī kvēlojošas elles mokas, — devās uz Anunciatas istabām. Viss bija mierīgi — klusu kā kapā. — Viņš pieklauvēja, sveša istabas meita, ne tā, kura parasti mēdza gulēt blakus Anunciatas istabai, atvēra viņam durvis. "Ko pavēl mans augstais laulātais draugs šai vēlā neparastā stundā?" — pa to laiku apmetusi vieglu naktstērpu un iznākusi viņam pretī, ar mierīgu eņģeļa maigumu balsī vaicāja Anunciata. Vecais uzskatīja viņu, tad pacēla augstu abas rokas un kļiedza: "Nē, tas nav iespējams, tas nav iespējams!" — "Kas nav iespējams, mans augstais kungs?" par veča svinīgi dobjto toni pavisam pārsteigta prasīja Anunciata. Bet Faljeri, uz jautājumu neatbildot, pievērsās istabas meitai: "Kādēļ guli tu, kādēļ neguļ Luidžija

še, kā parasti?" — "Ai", atbildēja mazā, "Luidžija gribēja mainīties ar mani šonakt, viņa guļ priekšistabā blakus kāpnēm." — "Blakus kāpnēm?" priecīgs sauca Faljeri un ātriem soļiem steidzās uz priekšistabu. Luidžija atvēra pēc stingras klauvēšanas, un kad nu viņa ieraudzīja augstā kunga dusmās piesarkušo seju un dzirkstis šķīļošās acis, viņa nokrita pie zemes uz kailiem ceļgaliem un atzinās savā negodā, par kuru nekādas šaubas neatstāja arī pāris smalku vīrieša cimdu, kas atradās uz mīkstā krēsla un kuru ambras smarža liecināja par to švītīgo īpašnieku. Pavisam saniknojies par nedzirdēto Steno rupjību, dodžs otrā rītā rakstīja tam, lai viņš izvairas atrasties tuvu hercoga pilij, dodžam un dogaresai, piedraudēdams ar izdzīšanu trimdā. Mikaele Steno kļuva traks aiz dusmām par labi pārdomāta plana neizdošanos un par aizdzīšanas negodu no sava elka tuvuma. Kad nu viņam vajadzēja no tāluma redzēt, kā dogaresa maigi un draudzīgi

— viņas būtne nu reiz bija tāda — runāja ar citiem augstmaņu kārtas jaunekļiem, skaudība un kaislību niknums ved viņu uz domām, ka dogaresa nosmādējusi to tikai tāpēc, ka citiem pirms viņa labāk laimējies, un viņš iedrošinājās par to runāt skaļi un atklāti. Gadījās, ka vai nu vecais Faljeri saņēma par tādām nekaunīgām valodām ziņu, vai tās nakts glezna viņam likās kā brīdinošs likteņa mājiens, vai arī viņam pašam, visā mierā un omulībā un pilnā uzticībā uz sievas dievbijību, tomēr acu priekšā gaiši atainojās nedabīgo apstākļu briesmas, īsi sakot, viņš kļuva sērīgs un kurnošs, visi tūkstoš greizsirdības velni kņabija viņu līdz sāpēm, viņš ieslēdza Anunciatu hercoga pils iekšējās istabās, un neviens cilvēks vairs nedabūja to redzēt. Bodoeri cēla iebildumus savas brāļa mazmeitas dēļ un veco Faljeri krietni sabāra, tomēr tas par savas izturēšanās maiņu negribēja ne dzirdēt. Tas notika īsi pirms

džovedi graso⁶. Ir paradums, ka tanī dienā tautas svētkos Marka laukumā dogaresai jāsēž blakus dodžam zem baldachina, kas novietots uz kādas galerijas mazajam laukumam pretī. Bodoeri atgādināja viņam šo apstākli un pieminēja, ka būtu ļoti netaktiski un viņš pavisam droši tiktu tautas un augstmaņu traki izsmiets par aplamo greizsirdību, ja, pretēji visiem tikumiem un parašām, viņš liegtu Anunciatai šo godu. "Vai tu domā", atbildēja vecais Faljeri, kura godkārtība pēkšņi tika atkal aizskārta, "vai tu domā, ka es, vecs plānprātīgs nelga, būstos manu vērtīgāko dārgumu rādīt aiz bailēm no zaglīgām rokām, pret kurām es nevarētu sargāt laupījumu ar manu krietno zobenu? — Nē, vecais, tu maldies, rītdien es iešu ar dogaresu svinīgā krāšņā gājienā pār Marka laukumu, lai tauta redzētu dogaresu, un džovedi graso dienā viņa saņems ziedu pušķi no

⁶ "Treknā ceturtdiena", ceturtdiena karnevala pēdējā nedēļā, pirms Lielā gavēņa.

drošā lidotāja, kas nolaidīsies viņas priekšā no gaisa." Šos vārdus runājot, dodžs domāja par kādu ļoti senu paradumu. Pa virvēm, kas sākas no jūras un piestiprinātas Marka torņa smailei, dzoveidi graso laikā kāds drošs cilvēks no tautas vidus uzbrauc mazam kuģītim līdzīgā mašīnā augšup un tad bultas ātrumā šaujas no torņa smailes lejup līdz vietai, kur sēž dodžs un dogaresa, un pasniedz viņai ziedu pušķi, kuru saņem dodžs, ja viņš ir viens pats. — Citu rītu dodžs rīkojās, kā bija solijies. Anunciatai vajadzēja apvilkt krāšņākās drānas, un, tirgoņu ielenkts un pažu un svītas pavadīts, Faljeri devās pāri tautas pārpildītajam Marka laukumam. Lai redzētu skaisto dogaresu, ļaudis spiedās vai nost, un, kuram tas izdevās, tas ticēja, ka ieskatījies paradizē un starojošs un dižens viņam parādījies skaistākais eņģeļa tēls. — Bet tāda jau ir veneciešu daba: neapvaldītās sajūsmas izpaudumu starpā šur tur dzirdēja arī visādus izsmieklā

vārdus un pantus, kuri diezgan asi aizskāra Faljeri un viņa jauno sievu. Taču Faljeri likās tā nemaz nemanam, bet, šoreiz no katras greizsirdības brīvs, kaut arī visapkārt redzēdams uz skaisto laulāto draudzeni vērstus kvēlīgāko kārību pilnus skatienus, smīnēdams un smaidīdams pār visu seju, cik patetiski vien spēdams, gāja Anunciatai blakus. Pils galvenā portala priekšā viņa miesas sargi ar pūlēm bija tautu izklīdinājuši, tikai šur un tur maziem pulciņiem stāvēja labāk gērbti pilsoņi, kuriem droši vien nevarēja liegt ieeju pils iekšējā pagalmā. Tad notika, ka tajā acumirkļī, kad dogaresa iegāja pagalmā, kāds jauns cilvēks, kas līdz ar dažiem citiem stāvēja pie kolonu ejas, ar skaļu kliedzienu: "Ak Dievs debesīs!" kā nedzīvs nokrita uz cietā marmora klona. Visi piesteidzās klāt un apstāja gulošo, tā ka dogaresa nevarēja viņa saskatīt, bet, tikko jauneklis nogāzās gar zemi, it kā no dzēlīga asmeņa dūriena tai pēkšņi iesmeldzās krū-

tis, viņa nobālēja, sagraļojās, un tikai piesteigušos sieviešu ožamās pudelītes paglāba to no dziļa gīboņa. Pilns izbaiļu un samulsuma par nelaimi, vecais Faljeri novēlēja jauno cilvēku līdz ar viņa gīboni visiem velniem un, cik grūti tas viņam arī nenācās, nesa augšup pa kāpnēm uz iekšējām istabām savu Anunciātu, kas bija nolaidusi galviņu ar aizvērtajām acīm uz krūtīm it kā slima dūja.

Pa to laiku ļaudīm, kas saskrēja pils iekšējā pagalmā arvienu lielākā skaitā, bija sācies ļoti dīvains priekšnesums. Jauno cilvēku, ko tiešām uzskatīja par mirušu, jau gribēja pacelt un aiznest, kad ar skaļām vaimanām klibodama piesteidzās kāda veca, riebīga, skrandās tērpta ubadze, urbdamās ar smailiem elkoņiem sānos un mugurās, visbiezākā pūlī atbrīvoja eju un, kad viņa beidzot nokļuva pie nokritušā jaunekļa, kļiedza: "Laidiet viņam gulēt — nerri! — dullā tauta! — viņš taču nav miris." Nu viņa

notupās zemē, paņēma jaunekļa galvu klēpī un, maigi glāstīdama un berzēdama tā pieri, sauca viņu saldākajos vārdos. Ja nu apskatīja vecās atbaidošo sašķobijušos seju, kad tā noliecās pār jaunekļa gleznaini skaisto vaigu, kura maigie vaibsti bija sastinguši nāves bālumā, kamēr vecās seja raustījās pretīgās muskuļu kustībās, — vērojot, kā viņas netīrās skrandas plandījās pār jaunekļa dārgajām drānām, kā viņas izkaltošās brūndzeltenās rokas, viņas kaulainās delnas trīcēja uz jaunekļa pieres un atsegtajām krūtīm, — patiešām tad nevarēja apspiest iekšējas šausmas. Vai tad nebija redzams, ka tas ir pašas nāves nirdzīgais stāvs, kuras rokās dusēja jauneklis? Tā arī notikās, ka apkārtstāvošie ļaudis viens pēc otra klusi aizgāja projām, un palika tikai daži, kas pacēla jaunekli, kad viņš ar dziļu nopūtu atvēra acis, un pēc vecenes pavēles aiznesa līdz lielajam kanalam, kur tos abus, veceni un jaunekli, uzņēma kāda gondola

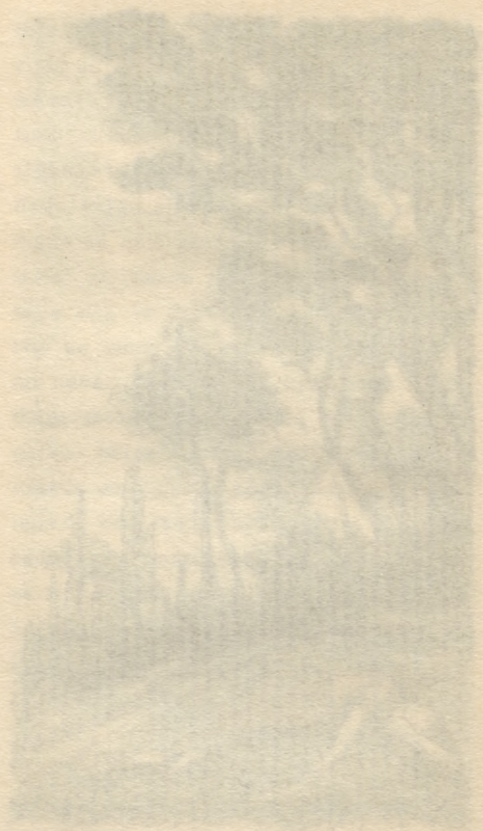
un aizveda līdz mājai, ko viņa apzīmēja par jauneklā mitekli. Vai vēl vajaga sacīt, ka jauneklis bija Antonio, bet vecā — franciskaņu pažobeļu ubadze, kas tomēr teicās bijusi viņa aukle.

Kad Antonio bija no reiboņa atmodies un ieraudzījis pie savas guļasvietas vecīti, kas viņam tikko bija iedevusi dažas spēcinošas pīles, drūmo un grūtsirdīgo skatu viņai pievērsis, viņš sacīja tumšā, gurdā balsī: "Tu esi pie manis, Margareta! — tas ir labi! kur gan lai es ņemtu uzticamāku kopēju par tevi! — Ai, piedodi man tikai, māt, ka es, ģeķīgs nevarīgs zēns, varēju kaut acumirkli šaubīties par to, ko tu man atklāji. Jā, tu esi tā Margareta, kas mani baroja, kas mani sargāja un kopa, es jau zināju to vienmēr, bet manas domas samulsināja ļaunais gars. — Es redzēju to — viņa ir tā — viņa ir tā. Vai tev jau nesacīju, ka manī dus kāda tumša burvība, kas neatvairami nomāc manu es? Zibenīgi lāsmodama, tā iznirusi no tumsības, lai iz-

rautu mani no vārdiem neizsakamas sajūsmas un liktu man iet bojā. — Tagad es zinu visu — visu! — Vai mans audzītēvs nebija Bertučo Nenolo, kas mani audzināja savā lauku īpašumā pie Trevizo? — "Ai gan", atbildēja vecā, "patiešām tas bija Bertučo Nenolo, lielais jūras varonis, kuru jūra aprija tad, kad viņš domāja greznot galvu ar lauru vainagu." — "Nepārtrauc mani", Antonio runāja tālāk, "uzklausi mani pacietīgi. — Pie Bertučo Nenolo man klājās labi. Es nēsāju skaistas drānas, galds bija vienmēr klāts, kad sajutu izsalkumu; es drīkstēju, kad biju kārtīgi uzteicis savas trīs lūgšanas, pēc vēlēšanās skraidīt apkārt pa mežu un lauku. Tuvu villai atradās tumša vēsa piniju birzīte, pilna smaržu un dziesmu. Gurdens no lēkšanās un skraidīšanas, saulei rietot kādu vakaru es izstiepos zem liela koka un vēros augšup zilajās debesīs. Varēja gadīties, ka mani apreibināja to ziedošo zāļu apdullinoša smarža, kurās es gu-

lēju, vienalga, negribot manas acis aizdarījās un es iegrīmu sapņainās vizijās, no kā mani atmodināja troksnis, it kā man tuvu zālē nodunētu kāds sitiens. Es pietrūkos kājās; kāds eņģelbērns debesdaiļu vaigu stāvēja man blakus, smaidīdams un cēlā piemīlībā manī noskatīdamies, un sacīja saldā balsī: 'Ei, manu mīlo zēn, tu dusēji tik skaisti, tik mierīgi un tomēr tev bija tik tuvu nāve, ļauna nāve.' Tuvu savām krūtīm es ieraudzīju mazu melnu čūsku ar sadragātu galvu, bērns bija šo indīgo dzīvnieku nositis ar rieksta koka zaru tajā acumirkli, kad tas gribēja pielīst un mani sadzelt. Es nodrebēju saldās šausmās — es zināju gan, ka eņģeļi bieži nokāpj no augstās debess, lai glābtu cilvēkus no ļauna ienaidnieka briesmīga uzbrukuma — es noslīgu ceļos un pacēlu saliktās rokas. 'Ai, tu esi gaismas eņģelis, kuru sūtījis tas Kungs mani paglābt no nāves.' Tā es runāju, bet cēlā būtne sniedzās abām rokām man pretī un čukstēja, pie

kam viņai vaigi kaisa tumšā sārtumā:
'Ai mīļo zēn, es jau nemaz neesmu eņģelis, bet meitene, bērns tāpat kā tu!'
Tad šausmas pārvērtās vārdiem neizsakamā sajūsmā, kas caurstrāvoja mani ar saldu kvēli — es uzcēlos — mēs apskāvām viens otru — spiedām lūpas uz lūpām — bez vārda — raudādami — šņukstēdami saldās, neizsakamās sāpēs.
Tad cauri mežam atskanēja kāda sudrabaini skaidra balss: 'Anunciata — Anunciata' — 'Tagad man jāiet, sirdsmīļo zēn, māte sauc', čukstēja meitene, un es maniju neizteicamas sāpes pārņēmam krūtīs. — 'Ai, mīlu tevi tik ļoti', čukstēju es; karstas asaras, ko meitene raudāja, dedzinādamas krita man uz vaigiem. 'Tu esi man tik mīļš', sacīja meitene, spiezdama man uz lūpām pēdējo skūpstu. — 'Anunciata!' sauca atkal, un meitene pazuda krūmājā. — Redzi, Margareta, tas bija acumirklis, kad manā dvēselē iekrita mīlas varenā dzirkstele, kas, vienmēr iededzinādama jaunas liesmas,

neapstāsies kvēlot manī! — Dažas dienas vēlāk tiku izdzīts no mājām. Tētiņš Zildeguns sacija man, kad nevarēju rimt runāt par mazo eņģeli, kas man parādījies un kura balsi es ticēju dzirdam kokū šalkšanā, avotu burbuļošanā un nojautu pilnajā jūras krākšanā — jā, tad tētiņš Zildeguns man sacija, meitene nevarēja būt neviena cita kā Nenolo meita Anunciata, kas ar savu māti Frančesku bija ieradusies uz laukiem, bet otrā dienā atkal aizceļojusi. — Ai māte — Margareta. — Debesis, palīdziet! — Šī Anunciata — viņa ir dogaresal!" Nepasakamās sāpēs raudot un šņukstot, Antonio apslēpa galvu spilvenā. — "Manu mīlo Tonino", runāja vecā, "klūsti vīrišķīgāks, stājies droši pretī šīm bērnišķīgām sāpēm. Ei, kurš tad var mīlas sāpēs pavisam izsamist, kuram citam tad zied cerību zelta puķe, ja ne mīlētājam! Vakars nezina, ko nesīs rīts; kas ieraudzīts sapnī, atnāk tiešāmībā. Pils, kas šūpojās mākoņos, pēkšņi stāv mirdzoša

un krāšņa uz zemes. — Redzi, Tonino, tu neievēro manas runas, bet mans mazais pirksts un nekas cits saka man, ka uz jūras priecīgi plīvojot tev ceļas pretī mirdzošs mīlestības karogs — pacietību, manu dēliņ Tonino — pacietību!” — Tā vecā mēģināja mierināt nabaga Antonio, jo patiešām viņas vārdi skanēja kā mīlīga muzika. Viņš nemaz vairs nelaida to projām. Franciskaņu trepju ubadze bija pazudusi, un viņas vietā redzēja pa San Marko apkārt klibojam un iepērkamies galda vajadzībām siņjora Antonio saimniecības vadītāju pieklājīgās matronas drānās.

Džovedi graso bij klāt. Šiem svētkiem vajadzēja tikt svinētiem krāšņāk kā jebkad. Mazā San Marko laukuma vidū ierīkoja paaugstinājumu kādām dīvainām, vēl neredzētām mākslas ugunīm, kuras gribēja dedzināt kāds šinī mākslā izveicīgs grieķis. Vecais Faljeri ar savu skaisto sievu, spoguļodamies sava diženuma, savas laimes mirdzumā un ar

apskaidrotiem skatieniem visus ap sevi izaicinādams uz brīnīšanos un apbrīnošanu, pret vakaru uzkāpa galerijā. Gatavodamies nosēsties tronī, viņš tomēr pamanija Mikaele Steno, kas bija ieņēmis vietu tanī pašā galerijā un tieši tā, ka dogaresu vienmēr paturēja acīs un ka tam noteikti vajadzēja tikt arī viņas ievērotam. Mežonīgu dusmu pārņemts, trakā greizsirdībā vecais Faljeri stiprā pavēlošā balsī lika tūlīt aizvēkt Steno no galerijas. Mikaele Steno pacēla pret Faljeri roku, bet tanī brīdī piesteidzās miesas sargi un viņu, kas niknumā grieza zobus un, visbriesmīgākiem vārdiem, draudēja ar atriebību, piespieda atstāt galeriju.

Pa to laiku Antonio, kurš, savu mīļoto Anunciatu uzskatīdams, bija palicis vai bez prāta, izspiedās cauri ļaudīm un, tūkstoš sāpēm saplosītajā sirdī, staigāja naktī gar jūras piekrasti šurpu un turpu. Viņš domāja, vai nebūtu labāk apdzēst smeldzošo kvēli ledus

aukstajos viļņos nekā ļaut nedziedināmām sāpēm lēnām nomocīt sevi līdz nāvei. Daudz netrūka, ka viņš būtu ielēcis jūrā, viņš stāvēja jau uz pēdējā pakāpiena, kas ved lejup, kad kāda balss no mazas barkas sauca: "Ei, skaistu labu vakaru, siņjor Antonio!" Laukuma apgaismojuma atspīdumā Antonio pazina priecīgo Pjetro, kādu savu agrāko biedri, kas stāvēja barkā, spalvām un vizuļiem pie spožās cepures, izgreznojis jauno svītraino kamzoli raibām lentām, lielu skaistu smaržīgu ziedu pušķi rokās. — "Labvakar, Pjetro", Antonio atsaucās, — "kādus augstus kungus tad tu šodien vēl vedīsi, tik skaisti uzcirties?" — "Ei", atteica Pjetro, palēkdamies tik augstu, ka barka zvāļojās, — "ei Antonio kungs, šodien es nopelnīšu savas trīs cechinas, man brauciens augšā līdz Marka tornim un tad lejup, un pasniegšu šo pušķi skaistai dogaresai." — "Vai tad", — Antonio prasīja, — "vai tad tas nav stīķis, ar ko var nolauzt

kaklu, biedri Pjetro?" — "Nu", tas atbildēja, — "var jau kaklu ar nolauzt, pie tam šodien vēl jālido ugunīm cauri. Grieķis gan saka, viss esot tā ierīkots, ka neviens mats nenosvilšot, bet —" Pjetro noskurinājās. Antonio bija nokāpis pie viņa barkā un tikai tagad ievēroja, ka Pjetro stāvēja pie pašas mašīnas tuvu virvei, kas pacēlās no jūras. Pārējās virves, ar kurām mašīnu vajadzēja pacelt, pazuda skatam nakts tumsā. "Klausies, Pjetro", iesāka Antonio pēc nelielas klusēšanas, "klausies, biedri Pjetro, ja tu varētu šodien nopelnīt desmit cechinas, pie tam neapdraudot dzīvību, vai tev tas nepatīktu labāk?" — "Jā, protams", smējās Pjetro pilnā balsī. "Nu", turpināja Antonio, "tad ņemi tās desmit cechinas, pārmaini ar mani drēbes un laid mašīnā. Es uzbraukšu tavā vietā. Dari to, mans labais biedri Pjetro!" Pjetro pārdomādams papurināja galvu un, pakratījis rokā zeltu, sacīja: "Jūs esat ļoti labsirdīgi, Antonio kungs, mani nabaga

velnu vēl vienmēr par Jūsu biedri dē-
vēdami — un pie tam no laba prāta! —
Naudu jau es labprāt saņemtu — bet
pašam pasniegt šo pušķi skaistai dog-
resai, dzirdēt viņas saldo balstiņu —
ei, tas jau ir tas, kādēļ liek dzīvību uz
spēles. — Nu — kad jūs tas esat, siņ-
jor Antonio, lai tad arī iet.” Viņi abi
aši nometa drānas, un Antonio tikko
bija beidzis pārgērbties, kad jau Pjetro
sauca: “Ātri mašīnā, zīme jau dota.”
Tanī acumirkļī jūra atmirdzēja tūkstoš
uzplaukstošu zibeņu liesmainā atspīdu-
mā, un gaiss un krastmala nodrebēja
krācošos un mutuļainos pārkoņos. Māk-
slīgās uguns šņācošo un sprēgājošo
liesmu vidū Antonio vētras ātrumā uz-
brauca gaisos — neievainots nolaidās
līdz galerijai un nonāca pie dogaresas.
— Viņa bija uzcēlusies un iznākusi
priekšā, viņš juta uz vaiga tās elpu
— viņš pasniedza tai pušķi; bet šinī
neizsakamās debesu līgsmības brīdī vi-
ņu kā kvēlojošas rokas satvēra bezce-

rīgas mīlas dedzinošas sāpes. — Bez prāta — iekāres — sajūsmas — moku satraukts viņš satvēra dogaresas roku — uzspieda tai dedzīgus skūpstus un griezīgā posta balsī izsaucās: “Anunciata!” — Tad mašina it kā paša likteņa aklais ierocis aizrāva viņu no mīļotās lejup uz jūru, kur viņš pavisam apmulsis, pavisam pārguris ieslēga Pjetro rokās, kas viņu gaidīja barkā.

Pa to laiku uz dodža galerijas bija iestājies liels uztraukums un samulsums. Dodža sēdeklī bija atrasta pietiprināta maza zīmīte, uz kuras vienkāršā veneciešu izloksnē stāvēja vārdi:

“Il Dose Falier della bella muier,
I altri la gode é lui la mantien.”

(Lai gan dodžs Faljeri sauc daiļo par sievu,
Tā mīlākā citiem un tam dāvā — nievu.)

Vecais Faljeri iekvēlojās trakās dūmās un nozvērējās, ka tas, kas šo ļaunprātīgo nelietību palaidis, saņems briesmīgāko sodu. Pametot skatu visapkārt, laukumā zem galerijas viņš ievēroja

Mikaele Steno, kas stāvēja pilnā sveču gaismā, un pavēlēja sardzei nekavējoties viņu apcietināt, kā šīs ļaunprātības vainieku. Visi uztraucās par dodža pavēli, kurš, viss ļaudamies savām pāri plūstošām dūsmām, apvainoja abas — siņjoriju un tautu, aizskārdams pirmās tiesības un samaitādams pēdējai svētku priekus. Augstmaņi atstāja savas vietas, un ļaudīs jaucamies redzēja vairs tikai veco Marino Bodoeri, kas steidzīgi runāja par smago apvainojumu un mēģināja visu naidu novadīt uz Mikaele Steno. Faljeri nebija maldijies, jo, no hercoga galerijas izraidīts, Mikaele Steno patiešām bija aizsteidzies uz māju, uzrakstījis šos ļaunprātīgos vārdus un tajā acumirkli, kad visu acis pievērsās mākslas ugunīm, bija piestiprinājis zīmīti dodža krēslam un tad nepamanīts atkal attālinājies. Viņš nodomāja ļoti viltīgi dot negēlīgo dūrienu, kam vajadzēja ievainot abus — dodžu un dogaresu ļoti dziļi, līdz nāvei. Mikaele

Steno pavisam brīvprātīgi atzinās nodarījumā un novēla visu vainu uz dodžu, kas viņu vispirms smagi apvainojis. Augstmaņi jau ilgi bija nemierā ar tādu galvu, kas valsts patieso uzdevumu pildīšanas vietā katru dienu pierādīja, ka kareivīgā, niknā kvēle vārgā sirmgalvja atdzisušajā sirdī līdzinas tikai liesmām, kas gan izsprakš no raķetes ar lielu troksni, bet tūlīt arī pārvēršas melnās mirušās, nevarīgās plēnēs. Tam pievienojās vēl tas, ka laulības ar jauno daiļo sievu (jau sen zināja, ka viņš tās noslēdzis pirms neilga laika kā dodžs) un greizsirdība parādīja veco Faljeri nevis kā kara varoni, bet gan kā vecchio Pantalone⁷, un tā iznāca, ka augstmaņi, valdīdami sevi nemiera indi, bij vairāk noskaņoti dot taisnību Mikaelem Steno nekā rūgti apvainotam dodžam. No Desmitu Padomes lietu pārnesa uz Četrdesmitu Padomi,

⁷ Veco Pantaloni — Delartiskās komedijās neiztrūkstošu personu.

kurā Mikaele bija viens no galvenajiem. — "Mikaele Steno jau diezgan pārmācīts, un mēnesis cietumā ir pietiekoši liels sods par šo vainu", tāds bija spriedums, kas veco Faljeri no jauna un vēl stiprāk sakaitināja pret siņjoriju, kura nevien neiestājās par valsts galvu, bet tam nodarīto smago apvainojumu bij gatava sodīt tikai kāniecīgu pārkāpumu.

Kā jau tas mēdz gadīties, ka mīlētājs, kuru skāris viens vienīgs mīlestības laimes stars, jūtas zeltaina spožuma pārņemts dienām, nedēļām un mēnešiem ilgi un redz debesīgus sapņus, tā arī Antonio nevarēja vien attapties no tā līgsmības pārpilnā acumirkļa skurbuma un spēja tikko elpot aiz saldām sāpēm. — Vecā bija viņu par šo izdarību krietni sabārusi un nemitīgi murmināja un rūca, pārmezdama tam viņa veltīgo aizraušanos. Bet kādu dienu viņa ar spieķa palīdzību tik savādi iedejoja istabā un lēkāja, kā to mēdza darīt tikai svešas burvestības pārņemta. Antonio valodas

un jautājumus nemaz neievērodama, tā krešķināja un smējās, uzpūta kaminā mazu uguntiņu, uzlika mazu panniņu, un, iemezdama no dažādām raibām glāzītēm sastāvdaļas, izvārija ziedi, ielika mazā kārbiņā un, skaļi krešķinādama un smiedamās, aizkliboja ar to projām. Viņa pārnāca tikai vēlu vakarā, tustīdama un kāsēdama nosēdās atzveltnes krēslā un, it kā pārvarējusi lielu nogurumu, beidzot aizsāka: "Tonino, manu dēliņ Tonino, no kā gan es nāku še? — pamēģini, vai vari uzminēt? — no kurienes es nāku, no kurienes es nāku?" — Antonio uzskatīja viņu, dīvainas nojautas pārņemts. "Nu", krešķināja vecā, "es nāku no viņas pašas, no mīļās dūjiņas, no cēlās Anunciatas!" — "Nepadari mani ārprātīgu, vecā", kļiedza Antonio. — "Ko nu", vecā turpināja, "es domāju vienmēr par tevi, manu Tonino! — Šorīt, kad zem pils kolonu ejām kauļējos par skaistiem augļiem, ļaudis sacukstējās par nelaimi, kas atgadījusies

skaistai dogaresai. Es taujāju un taujāju, tad liels, rupjš sarkans tēviņš, žāvādamies atslējies pie kāda staba un gremodams citronu, saka: 'Ei nu, kreisajai rokai ir mazais pirkstiņš, tajā maziņš skarpions izmēģinājis savus jaunos zobīņus, un tur drusciņ iegājis asinīs, — un, mans kungs, siņjor dottore Džovanni Basedžo, patlaban ir augšā, tas jau droši vien būs nogriezis šo rociņu līdz ar visu pirkstiņu. Un tajā pašā acumirkli, kad šis tēviņš tā runā, uz platajām kāpnēm sākas liela kliegšana un, sardzes kāju spērieniem kā ķimpelis ritināts, mazs, pavisam sīciņš vīrelis kliegdams un vai-manādams noveļas lejup mums pie kājām. Skaļi smiedamies, ap viņu salasas ļaudis, mazais ķepurojas un spārdas, nespēdams piecelties, bet pielec klātu sarkanais tēviņš, sagrābj doktorīņu, paceļ uz rokām un, viņam turpinot pilnā kaklā kliegt un kaukt, skrien ar to, cik vien kājas nes, projām uz kanalu, kur iekāpj gondolā un iras prom. Esmu pārliccināta,

ka, tiklīdz siņjors Basedžo gribēja pielikt nazi skaistajai rociņai, dodžs lika nosviest pa trepēm viņu pašu. Bet es padomāju tālāk! — Ātri — pavisam ātri uz māju — ziedīti savārīt — un ar to projām uz hercoga pili. — Tā stāvu uz lielajām kāpnēm, manu spožo pudelīti rokā. Vecais Faljeri tieši nāca lejā un zibeņoja un sprausloja uz mani: 'Ko še grib tā vecene?' Bet tad es pataisīju dziļu piesēdienu — dziļu līdz pašai zemei, cik labi vien varēju, un sacīju, ka man ir gan līdzeklītis, kas varētu jo drīzi dziedināt skaisto dogaresu. Tikko vecais to izdzirdēja, viņš mani stīvi uzskatīja savām ļoti briesmīgajām acīm un saglauda sirmo bārdu, tad satvēra mani pie pleciem un uzstūma augšā un iekšā tajā istabā tā, ka es gandrīz izstiepos visā garumā. Ai, Tonino, tur gulēja cēlais bērns — izstiepies uz spilveniem, līķa bāls, pūzdams un stenēdams aiz sāpēm un klusi vaimanādams: 'Ai, nu es jau esmu caur un cauri saindēta.' Bet es

tūlīt noliecos pār vainu un noņēmu vieni-
tiesīgā doktora muļķīgo plāksteri. Ai de-
besu kungs! gleznā mazā rociņa — asins-
sarkana — viscauri uztūkusi. — Nu, nu
— mana ziede vēsināja — mazināja sā-
pes. — 'Tas dara labu, tikai labu', čuk-
stēja slimā dūja. Tad vecais Marino pa-
visam sajūsmināts kļiedza: 'Tūkstoš ce-
chinas būs tavas, vecā, ja tu man iz-
glābsi dogaresu', un atstāja istabu. Trīs
stundas tad es nosēdēju tur, mazo ro-
ciņu turēdama savā un to glāstīdama un
kopdama. Tad mīļais bērns atmodās no
vieglās snaudas, kurā tas bija iegrimis,
un nejuta vairs nekādu sāpju. Pēc tam,
kad biju sagatavojusi jaunu apsējumu,
viņa uzskatīja mani priekā mirdzošām
acīm. Tad es sacīju: 'Ai žēlīgā dogare-
sas kundze, jūs jau arī reiz izglābāt kā-
du zēnu, kad nositāt mazo čūsku, kas
viņu gribēja miegā nāvīgi sadzelt.' —
Tonino, vajadzēja tev redzēt, kā, it
kā atspīdētu vakarblāzmas stars, bālais
vaigs aši sārtojās — kā dzirkstīja acu

ugunis. — 'Jā gan, vecā', viņa runāja, 'jā gan — es biju vēl bērns — mana tēva lauku mājās. — Ai, tas bija cēls un mīlīgs zēns — kā es viņu vēl atmiņos — man liekas, ka no tā laika vairs nezināju laimes.' — Tad es runāju par tevi, ka tu esi Venecijā, ka sirdī tu vēl nesi visu mīlestību, visu tā acumirkļa līgsmību — ka tu, lai vēl tikai reizi pavērtos sargeņģeļa debešķīgajās acīs, uzņemies bīstamo gaisa braucienu, ka tu viņai nodevi ziedu pušķi džovedi graso laikā! — Tonino — Tonino! tad sauca viņa it kā apgarotībā: 'Es to jutu — es to jutu — kad viņš spieda manu roku pie savām lūpām, kad viņš nosauca manu vārdu — ai, es tikai nezināju, kas tik brīnišķi caurstrāvoja manu būtni, tas bija gan prieks un tomēr arī sāpes! — Atvedi viņu še — še pie manis to cēlo zēnu.'" Kamēr vecā to stāstīja, Antonio nometās ceļos un kļiedza kā ārpātīgs: "Debesu kungs! tikai tagad, tikai tagad neļauj man aiziet bojā kādā šausmīgā

nelaimē — tikai tagad ne, līdz esmu viņu redzējis, viņu kļāvis pie krūtīm." Viņš gribēja, lai vecā aizvestu to turp jau šo pašu dienu, ko viņa tomēr noteikti atsacīja, jo vecais Faljeri slimo laulāto draudzeni mēdza apciemot vai katru stundu.

Bija pagājušas vairākas dienas, un vecā dogaresu pavisam izdziedinājusi, bet vēl vienmēr nebija iespējams aizvest Antonio turpu. Cik labi vien mācēdama, vecā mierināja nepacietīgo, vienmēr atkārtodama, ko viņa cēlā Anunciata runā par Antonio, ko viņa izglābusi un kas viņu tik sirsnīgi mīl. Tūkstoš ilgošanās moku un vēlēšanos spīdzināts, Antonio brauca gondolā un klaiņoja pa laukumiem. Negribot gājieni viņu noveda atkal un atkal pie hercoga pils. Pie tilta blakus pils aizmugures sienai, cietumiem pretī, atspiedies uz raiba irkļa, stāvēja Pjetro; kolonām piesieta, kanālā šūpojās gondola, kas bija gan maza, bet ar daiļu pārsegu, krāsainiem griezu-

miem, pat ar veneciešu karogu greznota un bezmaz līdzinājās Bucentauram. Tikko Pjetro ieraudzīja kādreizējo biedri, viņš tam skaļi uzsauca: "Ei siņjor Antonio, tūkstoškārt esiet sveicināti! — ar jūsu cechinām man atnākusi laime!" Pavisam izklaidīgs, Antonio vaicāja, kādu laimi viņš domā, bet neuzzināja nekā tuvāk, vienīgi to, ka Pjetro vajadzēja gandrīz ikdienas vakara stundās pārvest gondolā dodžu un dogaresu uz Džudeku, kur netālu no San Džordžo Madžore dodžam piederēja skaista māja. Antonio cieši uzskatīja Pjetro un tad ātri izdvesa: "Biedri, tu vari atkal nopelnīt desmit cechinas un vēl vairāk, ja gribi. Ļauj man izpildīt tavu vietu — es vēlos pārvest dodžu pāri." Pjetro domāja, ka tas nevarēs notikt, jo dodžs viņu pazina un tikai viņam vien uzticējās; beidzot, kad Antonio ar lielām dusmām, kādas izšāvās no tūkstoš mīlestības moku uzbudināta prāta, viņu uz to spieda, kad viņš pavisam neprātīgs zvērēja ielēkt

gondolā un ieogrūst viņu jūrā, Pjetro smiedamies teica: "Ei siņjor Antonio! siņjor Antonio! cik ļoti jūs esat ieskatījušies dogaresas skaistajās acīs!" un pieļāvās, lai Antonio brauc līdzī par palīgu airēšanā; vecajam Faljeri, kuram šie braucieni vienmēr likās par ilgu, viņš iestāstīs, ka nejūtas vesels un gondola smaga. Antonio aizsteidzās projām, un tikko viņš, tērpies nožēlojamās gondoljera drēbēs, nokrāsotu seju, virs lūpām piestiprinājis garas ūsas, atkal bija atgriezies pie tilta, dodz un dogaresa, abi krāšņos mirdzošos tērpos, jau kāpa lejā. — "Kas tas par svešu cilvēku?" dodz dusmīgi uzprasija Pjetro, un tikai pēc Pjetro svētākajiem apliecinājumiem, ka viņam šodien vajaga palīga, beidzot veco varēja piedabūt atļaujai, ka Antonio drīkstēja braukt līdzī.

Bieži mēdz notikt, ka tieši visas sajūsmas, visas svētlaimības pārmērībā prāts, it kā acumirkļa varas stiprināts, apvalda pats sevi un pavēl liesmām, ku-

ras grib izlauzties no iekšienes. Atrazdamies cieši blakus Anunciatai, viņas drēbju vīles skarts, tā Antonio spēja apspiest savas mīlestības kvēli, ar stipru roku valdīdams irkli un, lielākas uzņēmības bīdamies, tikai šad un tad mīļoto bikli uzskatīdams. Vecais Faljeri čapstināja un smējās, skūpstīja un glāstīja cēlās Anunciatas mazās baltās rociņas un aplika roku viņai ap slaido stāvu. Jūras vidū, kad braucēju acīm jau atklājās Marka laukums, krāšņā Venecija ar viņas torņiem un pilīm, vecais Faljeri pacēla galvu un, lepnus skatus apkārt mezdams, runāja: "Ei mana drostaliņa, vai nav skaisti braukt pa jūru ar tās kungu, ar jūras laulāto draugu? — Jā, mana dārgā, nesi greizsirdīga uz šo laulāto draudzeni, kas mūs pazemīgi nes uz saviem pleciem. Ieklausies tikai viļņu saldajā šalkoņā, vai tie nav mīlestības vārdi, čukstēti vīram, kas viņai pavēl? — Jā, jā, drostaliņa, tu nesi pirkstā manu gredzenu, bet tā tur apakšā vis-

dziļākā vietā arī glabā laulības gredzenu, ko viņai devu." — "Ai mans augstais kungs", tad aizsāka Anunciata, "ai, kā gan aukstā, jaunā straume varētu kļūt tava laulātā draudzene, man tiešām paliks pavisam baigi, ja tu pielaulāsies lepnam, valdnieciskam elementam." Vecais Faljeri smējās, ka zods un bārda trīcēja. "Nebaiļojies, dūjiņa", tad viņš sacīja, "tiešām labāk atdusēties tavās maigajās, siltajās rokās nekā ledusaukstajā klēpī laulātai draudzenei tur apakšā, bet skaisti ir braukt pa jūru ar tās kungu." Tajā acumirkļī, kad dodzš to izrunāja, iesāka zuzēt tāla muzika. Slīdēdamas pāri jūras viļņiem, tuvojās kādas maigas vīrieša balss skaņas, tika dziedāti vārdi:

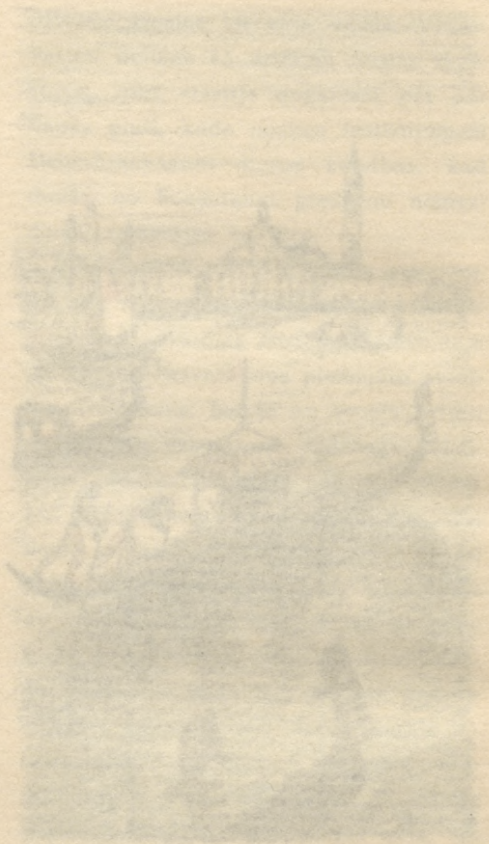
"Ah! senza amare
Andare sul mare
Col sposo del mare,
Non può consolare."

Tai piebiedrojās citas balsis, un pastāvīgā maiņā šie vārdi tika dziedājumā vienmēr un vienmēr atkārtoti, kamēr

dziesma izgaisa kā vēja vēdas. Vecais Faljeri nelikās šo dziesmu nemaz ievērojam, viņš stāstīja dogaresai pat par daudz plaši, kāda nozīme iestādiņumam Debesbraukšanas dienas svinībās, kad dodžs, no Bucentaura gredzenu nomezdams, salaulājas ar jūru.

Viņš runāja par republikas uzvarām, ka reiz reģenta Pjetro Orseolo otrā vadībā tika uzvarētas Istrija un Dalmacija un ka šajā uzvarā dus pieminēto svinību pirmcēlonis. Bet ja nu vecais Faljeri neklausījās dziedāšanā, tad viņa stāstījums savukārt pavisam pagaisa dogaresai. Viņa sēdēja, domas pilnīgi pievērsdama saldajām skaņām, kas peldēja pāri jūrai; kad dziesma beidzās, viņa vērās ar dīvainu skatienu sev priekšā kā tāda, kas, no dziļa sapņa atmodusies, vēl cenšas redzēt un izskaidrot gleznas, kas vizējušas ap viņu. — "Senza amare — senza amare — non può consolare" kluksi čukstēja viņa, un asaras kā gaišas pērles mirdzēja debesdaiļajās acīs, un

nopūta atrāvās krūtīm, kas viņojās augšup un lejup iekšējā spraugumā. — Stāstot vēl vienmēr vīpsnādams un smaidīdams, vecais ar dogaresu pie sāniem izkāpa krastā pie savas mājas balustrades San Džordžo Madžore un nemaz nemanīja, ka Anunciata, dīvainas un tumšas iekšējas nojautas uzbudināta, bez valodas, asaru pilno skatienu tālai ainavai pievērsusi, it kā sapnī stāvēja viņam blakus. — Kāds jauneklis kuģinieka tērpā pūta gliemežnīcas veidā vītu ragu, un skaņas aizskanēja tālu pār jūru. Pa to laiku bija atnācis vīrs, kas nesa saulesargu, un kāda sieviete, un, tādējādi pavadīti, dodžs un dogaresa devās uz pili. Piestājās kāda gondola, un Marino Bodoeri ar daudziem cilvēkiem, kuru starpā atradās tirgoņi, mākslinieki un pat zemāko kārtu ļaudis, izkāpa krastā un sekoja dodžam.

Cerēdams uz priecīgu vēsti no savas mīlētās Anunciatas, Antonio tikko spēja sagaidīt citu vakaru. Beidzot, beidzot

vecā iekliboja iekšā, tustnīdama nosēdās atzveltnes krēslā un, brīdi pa brīdim sasizdama izkaltušās kauļainās rokas, sacīja tam: "Tonino — ai, Tonino, kas gan ir noticis ar mūsu nabaga dūjiņu! — Kad es ieeju šodien pie viņas, tā dus spilvenos ar pusaizvērtām acīm, galviņu atbalstījusi uz rokas, ne dusot, ne nomodā, ne slima, ne vesela. — Es tuvojos viņai, 'ei žēlīgā dogaresas kundze', es teicu, 'kas tad ar jums gadījies ļauns? — droši vien vēl sāp tikko dziedinātā vaina?' — Bet tad viņa ieskatas manī acīm — Tonino! — tādām acīm, kādas es viņai nekad neesmu redzējusi, un tikko esmu ielūkojusies šajos valganīgajos mēnesstaros, tie aizslēpjas aiz zīdainajiem plakstiņiem it kā aiz tumša mākoņa. Un tad viņa dziļi nopūšas, pievērš cēlo bālo vaigu sienai un čukst klusi, pavisam klusi, bet tik skumīgi, ka man duras tieši sirdī: 'Amare — amare — ah senza amare!' — Es paņemu mazu krēslu, nosēžos pie viņas

un sāku stāstīt par tevi. Viņa ietinas mīkstajā segā — ašākie un ašākie elpas vilcieni paliek par nopūtām. — Nekā nenoklusējot, es attēloju viņai, ka tu pārģērbies biji pie viņas gondolā, ka es tevi, iztvīkušu mīlā un ilgās, tagad nekavējoties vedīšu pie viņas. Tad viņa piepēži uzlec no guļasvietas un, karstu asaru straumei laužoties no acīm, satraukti kliež: “Kristus un visu svēto dēļ — nē — nē — es nevaru viņa redzēt — vecā! — es tevi ļoti lūdzu, saki viņam, ka viņš nedrīkst nekad, nekad man vairs tuvoties — nekad, saki viņam, ka tam vajaga Veneciju atstāt, drīzi atstāt.” — ‘Nu’, es iekrītu viņas runā, ‘tad jau manam nabaga Antonio jāmirst.’ It kā neizsakamu sāpju plosīta, viņa tad noslīgst spilvēnos un šņukst asaru smacētā balsī: ‘Vai tad man arī nebūs jāmirst rūgtākajā nāvē?’ Tad ieņāca vecais Faljeri kungs istabā, un man vajadzēja atkāpties. — “Viņa ir mani atstājusi — projām — projām uz

jūru", kļiedza Antonio lielā izmisumā. Vecā krekšķināja un smējās parastā vīzē un sauca: — "Tu vientiesīgais bērns, vientiesīgais bērns! — vai tad tu netieci cēlās Anunciatas mīlēts ar visu sirdsmaigumu, visām mīlestības mokām, kādas sievišķīga sirds jebkad pazinusi? — Vientiesīgo zēniņ, rītvakar vēlu ielavies hercoga pilī. Otrajā galerijā lielajām kāpnēm pa labi tu atradīsi mani — un tad redzēsim, kas darāms tālāk."

Kad Antonio, ilgās drebēdams, otrā vakarā uzzagās pa lielajām trepēm, pēkšņi viņam likās, it kā viņš gribētu izdarīt nejauku noziegumu. Pavisam apdulis, trīcēdams un grīļodamies, viņš tikko spēja uziet pa kāpnēm. Norādītās galerijas tuvumā viņam nācās atbalstīties pie kādas kolonas. Pēkšņi viņu apstaroja gaišas lāpu liesmas, un, pirms viņš vēl spēja atstāt savu vietu, dažu kalpotāju pavadīts, kas nesa lāpas, tā priekšā stāvēja vecais Bodoeri. Viņš ieskatījās jauneklim cieši sejā un tad tei-

ca: "Ha! tu esi Antonio, tevi šē pasūti-
ja, es zinu jau, seko tik man!" — Pār-
liecināts, ka viņa sastapšanās ar dogā-
resu nodota, Antonio sekoja ne bez vil-
cināšanās. Kā viņš izbrīnijās, kad, kādā
attālākā telpā iegājis, Bodoeri apskāva
viņu un runāja par augsto uzdevumu,
kas viņam uzticēts un ko tam nāksies
vēl šonakt pildīt ar drosmi un noteikti-
bu. Viņa izbrīnēšanās tomēr pārvērtās
bailēs un šausmās, kad uzzināja, ka
pret siņjoriju jau ilgāku laiku gatavoju-
sies sazvērestība, kuras priekšgalā stā-
vējis pats dodžs, un, kā tas Faljeri mā-
jā Džudekā nospriests, vēl šinī naktī gā-
zīs siņjoriju un izsauks veco Marino Fal-
jeri par patvaldnieku, Venecijas herco-
gu. Antonio bez valodas uzskatīja Bo-
doeri, tam jaunekļa klusēšana likās vai-
rīšanās piedalīties briesmīgā darba iz-
vešanā, un sadusmots viņš kļiedza: "Gļē-
vais muļķi! no pils tu vairs netieci lau-
kā, vai nu tu mirsti, vai tveri ieročus
līdz ar mums, bet iepriekš runā, lūk, ar

viņu!" No istabas tumšās aizmugures iznāca slaidis dižciltīgs stāvs. Tikko Antonio uzskatīja šā vīra seju, kuru tas tikai sveču gaismā varēja ievērot un pazīt, pārsteigumā vairs par sevi nevaldīdams, viņš krita ceļos un sauca: "Ai svētais debesu kungs! mans tēvs Bertučo Nenolo, mans uzticamais audžu tēvs!" — Nenolo pacēla jaunekli, ieslēdza viņu savās rokās un tad sacīja maigā balsī: "Patiešām es esmu Bertučo Nenolo, ko tu varbūt domāji apraktu jūras dziļumā un kas pirms neilga laika izbēga mežonīgā Morbasana briesmīgai gūstniecībai; Bertučo Nenolo, kas tevi uzņēma un nevarēja nojaust, ka tevi izsviedīs no mājas nesaprātīgie kalpotāji, kurus atsūtīja Bodoeri, kad viņš gribēja ņemt pārvaldīšanā tam pārdoto villu. — Apstulbinātais jaunekli! tu stāvi še, lai satvertu ieročus pret despotisko kastu, kuras nežēlība tev laupīja tēvu? Jā, eji uz Fontego pagalmu, tās ir tava tēva asinis, kuru pēdas tu vēl varēsi

redzēt uz bruģa akmeņiem. Kad siņjori-
ja pārdeva vācu tirgotājiem preču na-
mu, kuru tu pazīsti ar Fontego vārdu,
katram, kam tur ierādīja istabas, aiz-
liedza aizbraucot ņemt atslēgas līdzī, tās
vajadzēja atstāt fontegaro⁸. Tavs tēvs
nebija klausījis šim rīkojumam un tā-
dēļ kritis smagā sodā. Bet kad nu, ta-
vam tēvam atgriežoties, telpas atdarija,
starp viņa lietām atrada kasti ar vilto-
tu veneciešu naudu. Par velti viņš ap-
liecināja savu nevainību, bija pārāk
skaidrs, ka kāds viltīgs velns, varbūt
fontegaro pats, bija ienesis kasti, lai ta-
vu tēvu izpostītu. — Nepielūdzamie
tiesneši, apmierinājušies ar norādīju-
miem, ka kaste viņa istabās atrasta, pie-
sprieda tam nāvi! — Fontego pagalmā
viņu notiesāja. Ai, tevis vairs nebūtu, ja
uzticamā Margareta tevi neizglābtu. —
Es, tava tēva uzticamākais draugs, uz-
ņēmu tevi; lai tu siņjorijai nenodotu
pats sevi, tev noklusēja tava tēva vār-

⁸ Pārzinim jeb priekšniekam.

du. — Bet tagad, tagad, Anton Dalbirger, tagad ir laiks, ka tveri ieročus un atriebi pie siņjorijas galvām tava tēva briesmīgo nāvi." Atriebības gara iedvesmots, Antonio solija sazvērniekiem uzticību un nesatricinamu drosmi. — Ir zināms, ka apvainojums, kuru Bertučo Nenolo saņēma no jūras spēku pavēlnieka Dandulo, kas viņam kādā strīdū iesita sejā, noskaņoja viņu līdz ar godkāriģo znotu atkal sazvērēties pret siņjoriju. Abi, Nenolo un Bodoeri, novēlēja vecajam Faljeri hercoga mantiju, lai paši viņam celtos līdz. — Gribēja (tāds bija sazvērnieku plans) izplatīt ziņas, ka lagunu priekšā atrodas ģenujiešu flote. Naktī tad būtu jāzvana Marka torņa lielajā zvanā un jāsasauc pilsēta izdomātai aizstāvēšanai. Uz šo signalu sazvērnieki, kuri bija ievērojamā skaitā un izkaisīti pa visu Venēciju, tad sapulcētos pie Svētā Marka, ieņemt pilsētas galvenos laukumus, nogalinātu siņjorijas vadoņus un izsauktu dodžu par su-

verenu Venecijas hercogu. Bet debesis negribēja, lai šis asiņainais nodoms izdots un lepnuma un augstprātības apmātais vecais Faljeri samītu pīšļos apdraudētās valsts pamatsatversmi. Sapulces Džudekā Faljeri pilī Desmitu Padomes modrībai nebija palikušas nemanītas, tikai neiespējami bija uzzināt kaut ko patiesu. Tad kādu sazvērnieku, Pizas kažokādu tirgotāju, sauktu Bencianu, sāka mocīt sirdsapziņa, un viņš gribēja glābt no bojā ejas savu draugu un krusttēvu Nikolo Leoni, kas arī sēdēja Desmitu Padomē. Vakara krēslā viņš aizgāja pie tā un nozvērīnāja viņu neatstāt šonakt māju, lai notiktu, kas notikdams. Aizdomu pārņemts, Leoni kažokādu tirgotāju aizardēja un, kad viņš tam uzstājās, uzzināja visu nodomu. Kopā ar Džovani Gradenigo un Marko Kornaro viņš San Salvatore baznīcā sasauca Desmitu Padomi, un še nepilnu triju stundu laikā atrada līdzekļus, kā sazvērnieku nodomus izjaukt pašā sākumā.

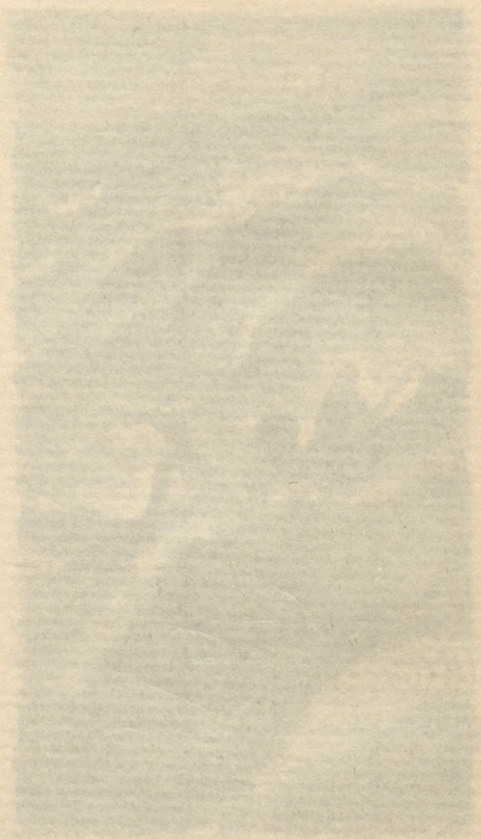
Antonio bija saņēmis uzdevumu iet ar kādu grupu uz San Marko torni un ie-
zvanīt sacelšanos. Bet, nonācis tur, viņš
atrada torni stipras karavīru nodaļas ie-
ņemtu. Viņam tuvojoties, tie uzmācās ar
alebardām. Pēkšņu nāves izbaiļu pār-
ņemts, viņa pulciņš izklīda, un pats viņš
izbēga nakts tumsā. Tuvu aiz sevis viņš
dzirdēja kāda cilvēka soļus, viņš jutās
notverts un jau gribēja sekotāju nosist
gar zemi, kad kādā pēkšņi atmirdzošā
gaismā pazina Pjetro. "Glāb sevi", —
sauca viņš, — "glābies, Antonio, manā
gondolā, viss ir nodots — Bodoeri —
Nenolo — ir jau siņjorijas varā — her-
cogu pils vārti slēgti — dodžs iespros-
tots savā istabā — paša miesassargu ap-
sargāts it kā noziedznieks — projām,
projām." Pusnesamaņā Antonio ļāvās ie-
vilkt sevi gondolā. — Tumšas balsis —
ieroču zvadzēšana — atsevišķi baiļu
kliedzieni — tad līdz ar nakts dziļāko
tumsu iestājās neskanīgs baigs klusums.
Nāvesšausmu pārņemtais pūlis otrā rītā

ieraudzija atbaidošo izrādi, kas lika visus asinīm sarecēt dzīslās. Desmitu Padome vēl tajā pašā naktī bija izšķīrusies par nāves sodu saķertajiem sazvērnieku vadoņiem. Nožņaugtus viņus nolaida lejup uz mazā laukuma pils sānos galerijas priekšā, kur dodzs parasti mēdza noskatīties svētku sarīkojumos, — ail kur Antonio nolaidās cēlās Anunciatas priekšā, kur viņa saņēma no tā ziedu klēpi. — Līķu starpā atradās arī Marino Bodoeri un Bertučo Nenolo. Divi dienas vēlāk Desmitu Padome notiesāja veco Marino Faljeri un uz tā sauktajām pils milžu kāpnēm izpildīja spriedumu. —

Kā bez prāta Antonio bija staigājis apkārt, neviens viņu neaizturēja, jo neviens nezināja to par sazvērnieku. Kad viņš redzēja krītam vecā Faljeri sirmo galvu, viņš iztrūkās it kā no smaga nāves sapņa. Ar ārprātīgu izbaiļu kļiedzienu — ar saucienu "Anunciata!" viņš traucās pa pili un galerijām. Neviens

to neaizturēja, svītas ļaudis stulbi uzskatīja viņu kā apdulināti no tā briesmīgā, kas tikko atgadijies. Viņam pretī kliboja vecā, skaļi vaimanādama un kliegdamā, satvēra viņa roku, vēl daži soļi, un viņš iegāja līdz ar viņu Anunciātas istabā. Tur bez samaņas uz spilveniem gulēja nabadzīte. Antonio piesteidzās viņai klāt, kvēlojošiem skūpstiem apklāja tās rokas un sauca mīļāko saldākajos, maigākajos vārdos. Tad viņa lēnām atvēra cēlās debesu acis, ieraudzīja Antonio — sākumā likās, it kā viņai nāktos par to atgādāties, bet piepēži viņa izslējās, apskāva to abām rokām, kļāva to pie krūtīm — apslacīja viņu karstām asarām — skūpstīja viņa vaigus, — viņa lūpas. "Antonio — manu Antonio — es mīlu tevi neizsakami — ja vēl uz zemes atrodamas debesis! — Kas ir tēva — krusttēva — laulāta drauga nāve pret tavas mīlestības svētlaimību — bēgsim no šīs asiņainās slepkavību pilsētas!" — Tā runāja Anun-

ciata, rūgtāko sājū un liesmainākās mīlestības saplosīta. Tūkstoš skūpstos, tūkstoš asarās mīlētāji zvērēja mūžīgu uzticību, viņi aizmirsa šausmīgās dienas briesmīgos notikumus, skatus no zemes novērsuši, viņi lūkojās debesīs, ko tiem bija atdarījis mīlestības gars. Vecā deva padomu bēgt uz Kjudžio, Antonio tad vēlējās vēl atgriezties uz cietzemi un doties tālāk pretējā virzienā augšā uz savu tēvzemi. Draugs Pjetro pagādāja tam kādu mazu barku, kura tika piesieta tiltam pils dibenspusē. Kad iestājās nakts, ietinusies biezā plīvurī, vecās Margaretas pavadīta, kas kapucēnesa dārgu juveļu lādītes, Anunciata līdz ar mīļāko nolavijās pa kāpnēm lejup. Nepamanīti viņi nokļuva pie tilta un iekāpa barkā. Antonio satvēra irkli, un tūlīt sākās ātrs, veicīgs brauciens. Kā priecīgs mīlas vēstnesis, gaišs mēnesmirdzums dejoja viņu priekšā uz viļņiem. Viņi bija augstu selgā. Tad augstu gaisā sāka dīvaini sīkt un zu-

zēt — radās tumšas ēnas un klājās kā tumši plīvuri pār mēness mirdzošo vai-
gu. Lāsmainais mirdzums — priecīgais
mīlas ziņnesis nogrima melnajā dziļumā
pilns tumšas dunēšanas. Sacēlās vētra
un dusmīgā tosā dzina sev pa priekšu
tumšos, kopā sajauktos mākoņus. Barka
stipri mētājās augšup un lejup. "Ai, pa-
līdzi, Kungs debesīs!" kļiedza vecā. An-
tonio, vairs nespēdams irties, apskāva
cēlo Anunciātu, kas, viņa dedzīgo skūp-
stu atmodināta, kļāva to pie krūtīm
svētlaimīgākās mīlas dedzībā. "Ai ma-
nu Antonio! — ai mana Anunciata!" tā
viņi sauca, neievērodami vētras, kas
krāca un plosījās arvienu brāzmaināk.
Tad jūra — nokautā Faljeri greizsirdī-
gā atraitle sacēla putainos viļņus pretī
it kā milzu rokas, satvēra mīlētājus un
līdz ar veco aizrāva bezgalīgajā dziļu-
mā! —

Kad vīrs mētelī šādā kārtā bija savu
stāstījumu beidzis, viņš ātri piecēlās un
ātriem, enerģiskiem soļiem atstāja ista-

bu. Klusēdami un pavisam izbrīnījušies, draugi noskatījās viņa aiziešanā un tad no jauna piegāja gleznai. Vecais dodžs smīnēja atkal ģeķīgā greznībā un plāpīgā uzpūtībā, bet kad nu viņi ieskatījās ciešāk sejā dogaresai, tie patiesi pamanija, ka kādu nezinamu, tikai nojaustu sājpu ēnas dusēja uz liliju pieres, ka ilgu pilni mīlestības sapņi atmirdzēja zem tumšajiem plakstiņiem un lidoja ap saldajām lūpām. No tālās jūras, no gaisīgajiem padebešiem, kas ietina Svēto Marku, naidīgā nakts likās draudam ar nāvi un iznīcību. Viņiem pilnam atklājās piemīlīgās gleznas dziļākā nozīme, bet ikreiz, kad tie gleznu apskatīja, viņi atgādājās arī visas Antonio un Anunciātas mīlestības stāsta skumjas, kas atgriezās un pildīja viņu apziņu saldām trīsām.

Iespiests Valsts papīru spiestuvē un naudas kaltuvē, Rīgā, Latgales ielā 11. Tiraža 1200 eksemplari, no kuriem 6 uz Zander'a rokas lējuma papīra, numurēti no I līdz VI

Apgāds ZELTA ĀBELE
Rīgā, Pulkv. Brieža ielā 9, dz. 1,
pasta tek. rēķ. 10223

189

20

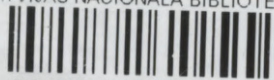
174880-118

19-

19. -

By

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309057618

